

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua, themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Державна регуляторна
служба України**

вул. Арсенальна, 9/11,
Київ, 01011

Щодо погодження проєкту наказу

Відповідно до положень статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон) проєкти регуляторних актів, які розробляються центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, підлягають погодженню із уповноваженим органом.

Пунктом 1 Положення про Державну регуляторну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.12.2014 № 724, встановлено, що Державна регуляторна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який реалізує державну регуляторну політику, політику з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності та дерегуляції господарської діяльності.

З метою належного виконання положень Закону, Мін'юст надсилає на погодження проєкт наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України».

- Додатки:
1. Проєкт наказу на 47 арк. в 1 прим.
 2. Пояснювальна записка на 3 арк. в 1 прим.
 3. Аналіз регуляторного впливу на 16 арк. в 1 прим.
 4. Копія оприлюдненого повідомлення про оприлюднення проєкту наказу з метою одержання зауважень і пропозицій, розміщеного на офіційному вебсайті Мін'юсту (https://minjust.gov.ua/law_3_1), на 1 арк. в 1 прим.
 5. Копія Змін до Плану Міністерства юстиції з підготовки проєктів регуляторних актів на 2021 рік, розміщеного на офіційному вебсайті Мін'юсту (https://minjust.gov.ua/law_plan_arch), на 2 арк. в 1 прим.

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ

СЕД АСКОД
Міністерство юстиції України
№ 30448/8.3.2/11-21 від 07.07.2021
Підписувач Горовець Євгеній Миколайович
Сертифікат 12A1C72050EC685404000000005E05005D630D00
Дійсний з 01.10.2019 10:52:15 по 01.10.2021 10:52:15

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ****НАКАЗ**

від

Київ

№

**Про затвердження Положення про здійснення
фінансового моніторингу суб'єктами первинного
фінансового моніторингу, державне регулювання
та нагляд за діяльністю яких здійснює
Міністерство юстиції України**

З метою забезпечення реалізації вимог статей 7 – 13, 15, 21 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України (далі – Положення), що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства юстиції України від 18 червня 2015 року № 2339/5 «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22 червня 2015 року за № 735/27180.

3. Департаменту приватного права (Ференс О.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію відповідно до Указу Президента

України від 03 жовтня 1992 року № 493 «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади».

4. Департаменту нотаріат та державної реєстрації (Кирилюк Д.), начальникам міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України забезпечити виконання вимог Положення.

5. Цей наказ набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Горовця Є.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший заступник Міністра

_____ **Євгеній ГОРОВЕЦЬ**

_____ **червня 2021 року**

**Зміни
до Плану Міністерства юстиції
з підготовки проєктів регуляторних актів на 2021 рік**

№ п/п	Назва проєкту регуляторного акта	Обґрунтування необхідності прийняття регуляторного акта	Структурний підрозділ апарату Міністерства юстиції, що розроблятиме регуляторний акт	Строк розроблення проєкту регуляторного акта
1	2	3	4	5
7.	Проект наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України»	Врегулювання порядку організації і проведення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу (адвокатськими бюро, адвокатськими об'єднаннями та адвокатами, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально;	Департамент приватного права	Червень – липень

		<p>нотаріусами; суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги; особами, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами), державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснює Мін'юст</p>		
--	--	--	--	--

Додаток 1
до Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України
(пункт 4 розділ VI)

Анкета клієнта – юридичної особи-резидента

Анкета клієнта – юридичної особи-резидента має містити такі відомості:

1. Повне та скорочене (за наявності) найменування.
2. Організаційно-правова форма.
3. Форма власності.
4. Місцезнаходження.
5. Кількість працівників.
6. Код за ЄДРПОУ.
7. Дата державної реєстрації.
8. Дата та номер запису в ЄДР.
9. Номери контактних телефонів і факсів.
10. Інформація про відокремлені підрозділи (філії, представництва, відділення або інші відокремлені підрозділи).
11. Адреса електронної пошти (за наявності).
12. Дата встановлення ділових відносин/здійснення фінансової операції на значну суму без встановлення ділових відносин.
13. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
14. Дата первинного заповнення анкети.
15. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
16. Інформація щодо вжиття суб'єктом інших заходів належної перевірки клієнта (зокрема актуалізації даних про клієнта, посилені заходи належної перевірки, результатів моніторингу фінансових операцій).
17. Дата внесення до анкети останніх змін.
18. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками (згідно з переліком осіб, які відповідно до законодавства України мають право розпоряджатися рахунком клієнта) та/або майном; ідентифікаційні дані представника клієнта (крім інших осіб, які перебувають у трудових відносинах із клієнтом).
19. Дані про виконавчий орган.
20. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника або особи, на яку покладено функції з керівництва та управління господарською діяльністю.
21. Дані, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників (або зазначення факту їх відсутності).
22. Дані про структуру власності (пряме володіння) із зазначенням частки володіння.

23. Інформація про належність клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей або осіб, пов'язаних з політично значущими особами, або іншими особами, кінцевими бенефіціарними власниками яких є політично значущими особами, членами їх сімей або особами, пов'язаними з політично значущими особами:

- 1) дата виявлення відповідного факту;
 - 2) дата отримання дозволу керівника суб'єкта на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин (для суб'єктів, що здійснюють свою діяльність шляхом утворення юридичної особи);
 - 3) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член її сім'ї або особа, пов'язана з політично значущою особою);
 - 4) категорія посади політично значущої особи;
 - 5) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи.
24. Розмір статутного капіталу.
25. Вид (види) господарської (економічної) діяльності.
26. Зміст/суть діяльності.
27. Вид послуги, якими користується клієнт.
28. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.
29. Дата замороження активів.
30. Дата розмороження активів.

Додаток 2
до Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України
(пункт 4 розділ VI)

Анкета клієнта – юридичної особи-нерезидента (трасту або іншого подібного правового утворення)

Анкета клієнта – юридичної особи-нерезидента (трасту або іншого подібного правового утворення) має містити такі відомості:

1. Повне та скорочене (за наявності) найменування.
2. Форма власності.
3. Країна реєстрації.
4. Дата реєстрації.
5. Орган реєстрації.
6. Реквізити свідоцтва про реєстрацію або витягу з банківського, торговельного чи судового реєстру.
7. Місцезнаходження.
8. Інформація про відокремлені підрозділи (філії, представництва, відділення або інші відокремлені підрозділи).
9. Кількість працівників.
10. Номери контактних телефонів і факсів.
11. Адреса електронної пошти (за наявності).
12. Дата встановлення ділових відносин/здійснення фінансової операції на значну суму без встановлення ділових відносин.
13. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
14. Дата первинного заповнення анкети.
15. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
16. Інформація щодо вжиття суб'єктом інших заходів належної перевірки клієнта (зокрема актуалізації даних про клієнта, посилені заходи належної перевірки, результатів моніторингу фінансових операцій).
17. Дата внесення до анкети останніх змін.
18. Ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками (згідно з переліком осіб, які відповідно до законодавства України мають право розпоряджатися рахунком клієнта) та/або майном; ідентифікаційні дані представника клієнта (крім інших осіб, які перебувають у трудових відносинах із клієнтом).
19. Дані про виконавчий орган.
20. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника або особи, на яку покладено функції з керівництва та управління господарською діяльністю.

21. Дані, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників (або зазначення факту їх відсутності).

22. Дані про структуру власності (пряме володіння) із зазначенням частки володіння.

23. Інформація про належність клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей або осіб, пов'язаних з політично значущими особами, або іншими особами, кінцевими бенефіціарними власниками яких є політично значущими особами, членами їх сімей або особами, пов'язаними з політично значущими особами:

1) дата виявлення відповідного факту;

2) дата отримання дозволу керівника суб'єкта на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин (для суб'єктів, що здійснюють свою діяльність шляхом утворення юридичної особи);

3) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член її сім'ї або особа, пов'язана з політично значущою особою);

4) категорія посади політично значущої особи;

5) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи.

24. Розмір статутного капіталу.

25. Вид (види) господарської (економічної) діяльності.

26. Зміст/суть діяльності.

27. Вид послуги, якими користується клієнт.

28. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

29. Дата замороження активів.

30. Дата розмороження активів.

Додаток 3
до Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України
(пункт 4 розділ VI)

Анкета клієнта – фізичної особи

Анкета клієнта – фізичної особи має містити такі відомості:

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності).
2. Дата народження.
3. Місце народження (за наявності).
4. Громадянство (для нерезидентів).
5. Місце проживання або перебування.
6. Інформація про ідентифікаційний документ.
7. Місце тимчасового перебування на території України (для нерезидентів).
8. Реєстраційний номер облікової картки платника податків або номер (та за наявності – серія) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття реєстраційний номер облікової картки платника податків, чи номер паспорта із записом про відмову від прийняття реєстраційний номер облікової картки платника податків в електронному безконтактному носії.
9. Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).
10. Місце роботи, посада.
11. Номери контактних телефонів.
12. Адреса електронної пошти (за наявності).
13. Дата встановлення ділових відносин/здійснення першої разової фінансової операції на значну суму.
14. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
15. Дата первинного заповнення анкети.
16. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
17. Інформація щодо вжиття суб'єктом інших заходів належної перевірки клієнта (зокрема актуалізації даних про клієнта, посилені заходи належної перевірки, результатів моніторингу фінансових операцій).
18. Дата внесення до анкети останніх змін.
19. Ідентифікаційні дані представника(ів) клієнта.
20. Дані про реєстрацію фізичної особи як підприємця (для клієнтів – зфізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність) – за наявності.
21. Вид підприємницької діяльності (для клієнтів – фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність) – за наявності.

22. Види незалежної професійної діяльності (для клієнтів – фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність) – за наявності.

23. Види послуг, якими користується клієнт.

24. Інформація про належність клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей або осіб, пов'язаних з політично значущими особами, або іншими особами, кінцевими бенефіціарними власниками яких є політично значущими особами, членами їх сімей або особами, пов'язаними з політично значущими особами:

1) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член сім'ї політично значущої особи або особа, яка пов'язана з політично значущою особою);

2) категорія посад політично значущої особи;

3) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи (зазначається, якщо сам клієнт не є політично значущою особою), інші ідентифікаційні дані (за наявності) та ознака резидентності такої політично значущої особи;

4) дата виявлення відповідного факту;

5) дата отримання дозволу керівника суб'єкта на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин (для суб'єктів, що здійснюють свою діяльність шляхом утворення юридичної особи).

25. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

26. Дата замороження активів.

27. Дата розмороження активів.

Додаток 4
до Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України (пункт 4 розділ VI)

Анкета клієнта – фізичної особи-підприємця

Анкета клієнта – фізичної особи-підприємця має містити такі відомості:

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності).
2. Дата народження.
3. Місце народження (за наявності).
4. Громадянство (для нерезидентів).
5. Місце проживання або перебування.
6. Інформація про ідентифікаційний документ.
7. Місце тимчасового перебування на території України (для нерезидентів).
8. Реєстраційний номер облікової картки платника податків або номер (та за наявності – серія) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття реєстраційний номер облікової картки платника податків, чи номер паспорта із записом про відмову від прийняття реєстраційний номер облікової картки платника податків в електронному безконтактному носії.
9. Унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).
10. Дата та номер запису в ЄДР.
11. Номери контактних телефонів.
12. Адреса електронної пошти (за наявності).
13. Дата встановлення ділових відносин/здійснення першої разової фінансової операції на значну суму.
14. Рівень ризику ділових відносин (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин). Інформація зазначається окремо про кожен установлений рівень ризику із зазначенням дати встановлення/зміни.
15. Дата первинного заповнення анкети.
16. Дата/спосіб проведення верифікації клієнта (представника клієнта).
17. Інформація щодо вжиття суб'єктом інших заходів належної перевірки клієнта (зокрема актуалізації даних про клієнта, посилені заходи належної перевірки, результатів моніторингу фінансових операцій).
18. Дата внесення до анкети останніх змін.
19. Вид (види) підприємницької діяльності.
20. Зміст/суть діяльності.
21. Ліцензії (дозволи) на право здійснення певних операцій (діяльності) (найменування, серії, номери, ким видані, термін дії).
22. Ідентифікаційні дані представника(ів) клієнта.
23. Види послуг, якими користується клієнт.

24. Інформація про належність клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей або осіб, пов'язаних з політично значущими особами, або іншими особами, кінцевими бенефіціарними власниками яких є політично значущими особами, членами їх сімей або особами, пов'язаними з політично значущими особами:

1) зв'язок з політично значущими особами (політично значуща особа, член сім'ї політично значущої особи або особа, яка пов'язана з політично значущою особою);

2) категорія посад політично значущої особи;

3) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) політично значущої особи (зазначається, якщо сам клієнт не є політично значущою особою), інші ідентифікаційні дані (за наявності) та ознака резидентності такої політично значущої особи;

4) дата виявлення відповідного факту;

5) дата отримання дозволу керівника суб'єкта на встановлення/продовження ділових (договірних) відносин (для суб'єктів, що здійснюють свою діяльність шляхом утворення юридичної особи).

25. Дата відмови від установа/підтримання (розірвання) ділових (договірних) відносин.

26. Дата замороження активів.

27. Дата розмороження активів.

**Повідомлення про оприлюднення
проєкту наказу Міністерства юстиції України
«Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу
суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та
нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України»**

Відповідно до статті 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Міністерство юстиції України повідомляє про оприлюднення на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України проєкту наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України» (далі – проєкт наказу) з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань щодо проєкту наказу.

Проєкт наказу розроблено відповідно до вимог статей 7 – 13, 15, 21 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон) з метою:

встановлення порядку організації і проведення фінансового моніторингу суб'єктами первинного моніторингу (адвокатськими бюро, адвокатськими об'єднаннями та адвокатами, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; нотаріусами; суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги; особами, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами), державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст;

виконання Мін'юстом як суб'єктом державного фінансового моніторингу обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії, покладених на нього Законом.

Проєкт наказу оприлюднений на офіційній вебсторінці Міністерства юстиції України в мережі Інтернет (<https://minjust.gov.ua>) у рубриці «Напрями діяльності» підрубриці «Регуляторна діяльність» у розділі «Повідомлення про оприлюднення регуляторних актів, що розроблені Міністерством юстиції».

З метою налагодження всебічного громадського обговорення, зауваження і пропозиції стосовно змісту проєкту наказу, просимо надавати протягом місяця з дня оприлюднення на офіційній вебсторінці Міністерства юстиції України у письмовій та електронній формі за такими адресами:

Міністерство юстиції України
01001, м. Київ, вул. Городецького, 13,
тел.: (044) 486-41-62

Адреса електронної пошти: yu.babaieva@minjust.gov.ua

**Директор Департаменту
приватного права**

Олена ФЕРЕНС

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України», розроблено з метою приведення нормативно-правових актів Міністерства юстиції України у відповідність до Закону України від 06.12.2019 № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон).

2 Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України» (далі – проєкт наказу) розроблено Міністерством юстиції України з метою приведення нормативно-правових актів Міністерства юстиції України у відповідність до Закону, з урахуванням пропозицій членів Робочої групи з питань нормативно-правового забезпечення у сфері фінансового моніторингу, створеної відповідно до наказу Міністерства юстиції України «Про створення Робочої групи з питань нормативно-правового забезпечення у сфері фінансового моніторингу» від 07.05.2020 № 1129/7.

В разі прийняття проєкту наказу, буде встановлено порядок організації і проведення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснює Мін'юст.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу передбачено затвердити Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України (далі – Положення).

Положенням передбачається врегулювати питання:

належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу;

діяльності працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу;
встановлення правил та програми проведення фінансового моніторингу;
здійснення заходів належної перевірки;
застосування ризик-орієнтованого підходу (належна система управління ризиками та оцінка ризиків);
виявлення підозрілих фінансових операцій;
проведення внутрішніх перевірок;
інші питання.

4. Правові аспекти

Основними актами законодавства у цій сфері правового регулювання є:

1. Конституція України.
2. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».
3. Закон України «Про нотаріат».
4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
5. Положення про Міністерство юстиції України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує додаткових витрат із державного бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу потребує погодження з Державною службою фінансового моніторингу України та Державною регуляторною службою України.

7. Оцінка відповідності

Положення проєкту наказу не стосуються: зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. У проєкті наказу відсутні положення, що: впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Положення проєкту наказу не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку.

8. Прогноз результатів

Закріплені в проекті наказу положення допоможуть суб'єктам первинного фінансового моніторингу (адвокатським бюро, адвокатським об'єднання та адвокатам, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; нотаріусам; суб'єктам господарювання, що надають юридичні послуги; особам, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами), державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснює Мін'юст, врегулювати порядок організації і проведення фінансового моніторингу.

Міністр юстиції України

Денис МАЛЮСЬКА

_____ 2021 р.

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту наказу Міністерства юстиції України
«Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу
суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та
нагляд за діяльністю яких здійснює
Міністерство юстиції України»

I. Визначення проблеми

Верховною Радою України прийнято Закон України від 06.12.2019 № 361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон), який набрав чинності 28.04.2020.

Відповідно до положень статей 6, 18 Закону Мін'юст є суб'єктом державного фінансового моніторингу, що здійснює державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії щодо: адвокатських бюро, адвокатських об'єднань та адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; нотаріусів; суб'єктів господарювання, що надають юридичні послуги; осіб, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами.

Мін'юст як суб'єкт державного фінансового моніторингу в межах повноважень зобов'язаний, зокрема, встановити:

вимоги для суб'єктів первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) з метою належної організації та проведення ними первинного фінансового моніторингу, що належним чином надасть можливість виявляти підозрілі фінансові операції (діяльність) незалежно від рівня ризику ділових відносин з клієнтом (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин) та повідомляти про них Державну службу фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг), а також запобігати використанню послуг та продуктів СПФМ для проведення клієнтами фінансових операцій з протиправною метою;

порядок проведення СПФМ внутрішніх перевірок своєї діяльності на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії або незалежний аудит своєї діяльності у цій сфері;

порядок призначення СПФМ відповідального працівника та перевірки його відповідності кваліфікаційним вимогам;

порядок здійснення агентом ідентифікації та верифікації клієнтів;

порядок використання інформації щодо ідентифікації, верифікації клієнтів, встановлення їх кінцевих бенефіціарних власників та вжиття заходів з верифікації їх особи, а також інформації щодо мети та характеру майбутніх ділових відносин, отриманої від третьої особи, яка є СПФМ відповідно до вимог Закону або вживає подібні за змістом заходи, підлягає відповідному нагляду відповідно до законодавства країни реєстрації такого суб'єкта та діє від свого імені;

порядок замороження/розмороження активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.

Слід зазначити, що на сьогодні діє наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 2339/5 «Про затвердження Положення про здійснення фінансового

моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22.06.2015 за № 735/27180 (далі – наказ № 2339/5).

Так, згідно з інформацією, наданою Держфінмоніторингом, щодо СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст та його територіальні органи, на обліку перебувають: **26** адвокатських об'єднань, **14** адвокатських бюро, **134** суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги, **14** осіб, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами (за винятком осіб, які надають послуги у рамках трудових правовідносин), а також інші СПФМ, які не є суб'єктами господарювання, з них **6652** нотаріуси та **84** адвокати.

Слід зазначити, що наказ № 2339/5 не врегульовує та не враховує зміни, що встановлені Законом. Таким чином, з метою реалізації норм Закону розроблено проект наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України» (далі – проект наказу).

Проектом наказу встановлюється порядок організації і проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснює Мін'юст.

Так, проектом наказу з урахуванням вимог Закону:

розширено перелік СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст, зокрема доповнивши його особами, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами. Водночас у наказі № 2339/5 зазначені СПФМ відсутні.

Наведене порушує права осіб, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, оскільки позбавляє їх можливості належним чином здійснювати порядок організації і проведення фінансового моніторингу;

встановлено порядок призначення СПФМ особи, яка тимчасово виконуватиме обов'язки відповідального працівника, та перевірки її відповідності кваліфікаційним вимогам, водночас такі положення у наказі № 2339/5 відсутні;

встановлено порядок надання повідомлень про порушення у сфері запобігання та протидії, порядок їх розгляду, водночас такі положення у наказі № 2339/5 відсутні;

введено поняття «належна перевірка» та врегульовано процедуру її проведення СПФМ, натомість наказ № 2339/5 не включає та не врегульовує всіх заходів, пов'язаних з проведенням належної перевірки;

встановлено надійні джерела, які використовує СПФМ при встановленні кінцевого бенефіціарного власника, визначення належності клієнта до політично

значущих осіб, членів їх сімей тощо, водночас наказ № 2339/5 не містить таких джерел;

визначено обставини, за яких СПФМ здійснює посилені/спрощені заходи належної перевірки, водночас наказ № 2339/5 не містить таких заходів;

встановлено порядок використання агентів та інформації щодо належної перевірки клієнта, отриманої від третіх осіб, водночас наказ № 2339/5 не містить такої інформації;

встановлено порядок застосування у діяльності СПФМ ризик-орієнтованого підходу, натомість наказ № 2339/5 не врегульовує це питання;

встановлено порядок замороження/розмороження активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням, водночас наказ № 2339/5 не містить такого порядку.

У зв'язку із зазначеним проектом наказу пропонується скасувати наказ № 2339/5.

Під дію впливу регулювання цього проекту наказу підпадають такі групи суб'єктів:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	–	+
Держава	+	–
Суб'єкти господарювання	+	–
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	–

Врегулювання зазначених норм Закону не може бути вирішено за допомогою ринкових механізмів, водночас може бути врегульовано шляхом прийняття наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України».

II. Цілі державного регулювання

Основними цілями державного регулювання є:

1) встановлення порядку організації і проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст;

2) виконання Мін'юстом як суб'єктом державного фінансового моніторингу обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії, покладених на нього Законом.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Під час розробки проекту наказу розглянуто такі альтернативні способи досягнення визначених цілей державного регулювання:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишити без змін наказ № 2339/5, проте ця альтернатива є недоцільною, оскільки визначені цілі державного регулювання досягнуті не будуть
Альтернатива 2	Прийняття наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України», що є оптимальним способом досягнення цілей державного регулювання та надасть змогу врегулювати питання щодо: встановлення порядку організації і проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст; виконання Мін'юстом як суб'єктом державного фінансового моніторингу обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії, покладених на нього Законом

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Залишення існуючої ситуації без змін призведе до невиконання норм Закону та матиме наслідком негативний вплив на рівень виконання Мін'юстом як суб'єктом державного фінансового моніторингу обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії, покладених на нього Законом
Альтернатива 2	Прийняття цього регуляторного акта дасть змогу належним чином виконувати Мін'юстом як суб'єктом державного фінансового моніторингу обов'язки та повноваження у сфері запобігання та протидії, покладені на нього Законом	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Проект наказу не впливає на сферу інтересів громадян.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
----------	--------	---------	------	-------	-------

Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць*	-	188*	-	188
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	-	100	-	x

* **188** СПФМ, з них: **26** адвокатських об'єднань, **14** адвокатських бюро, **134** суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги, **14** осіб, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами (за винятком осіб, які надають послуги у рамках трудових правовідносин), відокремити СПФМ середнього від малого підприємництва можливо лише при здійсненні Мін'юстом та його територіальними органами нагляду за їх діяльністю.

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва (СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Мін'юст) та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з 01.06.2020 по 01.12.2020.

№ з/п	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Робочі зустрічі (14)	20	Обговорення необхідності прийняття зазначеного проєкту регуляторного акта та врегулювання проблемних питань

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання, 188 СПФМ, з них: 26 адвокатських об'єднань, 14 адвокатських бюро, 134 суб'єкти господарювання, що надають юридичні послуги, 14 осіб, які надають послуги щодо

створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами (за винятком осіб, які надають послуги у рамках трудових правовідносин);

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема має вплив 100 % (відповідно до таблиці «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання» додатка 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2004 № 308 (далі – Методика).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

№ з/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років*
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Оформлення письмового висновку перевірки особи, що претендує бути відповідальним працівником/особи, яка тимчасово буде виконувати обов'язки відповідального працівника <i>Оціночно: необхідно 2 години для оформлення висновку + 3 аркуші паперу формату А4</i> <i>Формула:</i> <i>Вартість однієї години робочого часу 36,11 грн/год**</i> <i>2 x 36,11 = 73 грн</i> <i>Ринкова вартість пачки паперу формату А4 (500 аркушів) становить 90 грн</i> <i>500 / 90 x 3 = 17 грн</i> 73 + 17 = 90 грн	90	90	450
2	Розробка та затвердження посадової інструкції відповідального працівника <i>Оціночно: необхідно 8 годин для розробки та затвердження посадової інструкції + 10 аркушів паперу формату А4</i> <i>Формула:</i> <i>Вартість однієї години робочого часу 36,11 грн/год</i> <i>8 x 36,11 = 289 грн</i> <i>Ринкова вартість пачки паперу формату А4 (500 аркушів) становить 90 грн</i> <i>500 / 90 x 10 = 56 грн</i> 289 + 56 = 345 грн	345	345	1725

3	<p>Складення СПФМ анкети*** за результатами здійснення належної перевірки клієнта</p> <p><i>Оціночно: необхідно 3 години для складення анкети + 7 аркушів паперу формату А4</i></p> <p><i>Формула:</i></p> <p><i>Вартість однієї години робочого часу 36,11 грн/год</i></p> <p><i>3 x 36,11 = 109 грн</i></p> <p><i>Ринкова вартість пачки паперу формату А4 (500 аркушів) становить 90 грн</i></p> <p><i>500 / 90 x 7 = 39 грн</i></p> <p>109 + 39 = 148 грн</p>	148	148	740
4	<p>Складення СПФМ 2 листів-повідомлень про замороження/ розмороження активів, з яких: 1 до Держфінмоніторингу та 1 до Служби безпеки України.</p> <p><i>Оціночно: необхідна 1 година для складення листів-повідомлень + 6 аркушів паперу формату А4 + вартість поштового відправлення****</i></p> <p><i>Формула:</i></p> <p><i>Вартість однієї години робочого часу 36,11 грн/год</i></p> <p><i>1 x 36,11 = 36,11 грн</i></p> <p><i>Ринкова вартість пачки паперу формату А4 (500 аркушів) становить 90 грн</i></p> <p><i>500 / 90 x 6 = 34 грн</i></p> <p><i>Вартість поштового відправлення листа пріоритетного 16,50 грн + рекомендоване відправлення по Україні (лист) додатково до плати за масу 8 грн</i></p> <p><i>16,50 + 8 = 24,50 грн</i></p> <p><i>24,50 x 2***** = 49 грн</i></p> <p>36,11 + 34 + 49 = 120 грн</p>	120	120	600
5	<p>Оформлення розпорядчого документа щодо проведення внутрішньої перевірки діяльності СПФМ на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії</p> <p><i>Оціночно: необхідна 1 година для оформлення розпорядчого документа + 1 аркуш паперу формату А4</i></p> <p><i>Формула:</i></p> <p><i>Вартість однієї години робочого часу 36,11 грн/год</i></p> <p><i>1 x 36,11 = 36,11 грн</i></p> <p><i>Ринкова вартість пачки паперу формату</i></p>	43	43	215

	<i>A4 (500 аркушів) становить 90 грн 500 / 90 x 1 = 6 грн 36,11 + 6 = 43 грн</i>			
6	Складення акта щодо результатів проведення внутрішньої перевірки діяльності СПФМ на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії <i>Оціночно: необхідно 8 годин для складення акта + 10 аркушів паперу формату А4 Формула: Вартість однієї години робочого часу 36,11 грн/год 8 x 36,11 = 289 грн Ринкова вартість пачки паперу формату А4 (500 аркушів) становить 90 грн 500 / 90 x 10 = 56 грн 289 + 56 = 345 грн</i>	345	345	1725
7	Разом, гривень <i>Формула: (сума рядків 1 + 2+3 +4 +5 + 6)</i>	1091	1091	5455
8	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	188	188	940
9	Сумарно, гривень <i>Формула: відповідний стовпчик «разом» x 188(940*****) кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання</i>	205108	205108	5127700
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
10	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання (отримання запиту Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу щодо надання необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії*****) отримання інформації від Служби безпеки України щодо розмороження активів*****)	0,5 год x 36,11 = 18,06	18,06	18,06 x 5 = 90,3
11	Оформлення та надсилання на запит Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу	674,50	674,50	3372,50

	<p>необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії*****</p> <p>Формула: для підготовки та надсилання на запит Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів поштовим зв'язком - 2 дні, 1 робочий день = 8 год робочого часу (2 x 8 год = 16 год) + вартість часу суб'єкта малого підприємництва - 1 година робочого часу - 36,11 грн (16 x 36,11 = 578 грн) + матеріальні витрати для надсилання необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів (10 аркушів паперу формату А4, ринкова вартість пачки паперу формату А4 (500 аркушів) становить 90 грн 500 / 90 x 10 = 56 грн) + вартість поштового відправлення листа пріоритетного (16,50 грн + рекомендоване відправлення по Україні (лист) додатково до плати за масу 8 грн 16,50 + 8 = 24,50 грн) 56 + 24,50 = 80,50</p> <p>16 + 578 + 80,50 = 674,50 грн</p>			
12	<p>Разом, гривень</p> <p>Формула: (сума рядків 10 + 11)</p>	692,56	692,56	3462,80
9	<p>Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць</p>	188	188	940
10	<p>Сумарно, гривень</p> <p>Формула: відповідний стовпчик «разом» x 188 (940*****) кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання</p>	130201,28	130201,28	3255032

* Витрати за п'ять років можливі, у разі якщо СПФМ щороку буде: оформляти 1 письмовий висновок перевірки особи, що претендує бути відповідальним працівником/особи, яка тимчасово буде виконувати обов'язки відповідального працівника; розробляти та затверджувати 1 посадову інструкцію відповідального працівника; скласти 1 анкету за результатами здійснення належної перевірки клієнта; направляти 2 листи-повідомлення про замороження/розмороження активів (з яких: 1 до Держфінмоніторингу та 1 до Служби безпеки України); оформляти 1 розпорядчий документ щодо проведення внутрішньої перевірки діяльності СПФМ на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії; скласти 1 акт щодо результатів проведення внутрішньої перевірки діяльності СПФМ на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії; отримувати 1 запит Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу щодо надання

необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії; 1 раз оформляти та надсилати на запит Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу необхідні документи/інформацію/пояснення/аргументи, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.

*** Вартість однієї години робочого часу співробітника взято на підставі розміру мінімальної заробітної плати, визначеної Законом України «Про державний бюджет на 2021 рік», із розрахунку на одного штатного працівника – 36,11 грн/год.

**** Витрати СПФМ, пов'язані зі складенням 1 анкети за результатами здійснення належної перевірки клієнта. Водночас неможливо спрогнозувати кількість (за один рік) фінансових операцій та/або допомог клієнту у плануванні чи здійсненні операцій, передбачених пунктом 1 частини першої статті 10 Закону (щодо: купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла; купівлі-продажу суб'єктів господарювання та корпоративних прав; управління коштами, цінними паперами або іншими активами клієнта; відкриття та/або управління банківським рахунком або рахунком у цінних паперах; залучення коштів, необхідних для створення юридичних осіб та фондів, забезпечення їх діяльності або управління ними; створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, фондами, трастами або іншими подібними правовими утвореннями), за результатами яких СПФМ складатиме анкету. Зазначене можливо виявити лише після проведення перевірки діяльності відповідного СПФМ.

***** Вартість поштового відправлення згідно з інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Укрпошти.

***** Вартість поштового відправлення за 2 листи-повідомлення про замороження/розмороження активів (з яких: 1 до Держфінмоніторингу та 1 до Служби безпеки України).

***** Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання за 5 років.

***** Витрати СПФМ, пов'язані з отриманням 1 запиту Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу щодо надання необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії; одноразового оформлення та надсилання на запит Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, можливі у разі направлення таких запитів від вказаних органів СПФМ. Крім того, неможливо спрогнозувати, який об'єм інформації необхідно надсилати на такий запит, та кількість часу, витраченого на підготовку відповідних матеріалів, тому розрахунки є приблизними.

***** Витрати СПФМ, пов'язані з отриманням 1 інформації від Служби безпеки України про те, що особа чи організація, яка має таке саме або схоже ім'я (найменування), як і особа чи організація, включена до переліку осіб та активів якої стали об'єктом замороження, за результатами перевірки не є включеною до зазначеного переліку, можливі лише у разі замороження СПФМ активів клієнта.

4. Розрахунки витрат для суб'єктів господарювання середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта, не здійснювались, оскільки вони аналогічні як для суб'єктів малого підприємництва. Крім того, відокремити середнє від малого підприємництва можливо лише при здійсненні Мін'юстом та його територіальними органами нагляду за їх діяльністю.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Залишення існуючої ситуації без змін призведе до невиконання норм Закону та матиме наслідком негативний вплив на рівень виконання Мін'юстом як суб'єктом державного фінансового моніторингу обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії, покладених на нього Законом, а також неналежне виконання СПФМ власних повноважень у сфері запобігання та протидії

Альтернатива 2	Прийняття цього регуляторного акта дасть змогу встановити порядок організації і проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст, а також налагодити прозорий зв'язок та взаємодію між СФПМ та Мін'юстом/ територіальними органами Мін'юсту/ Держфінмоніторингом	Відсутні
----------------	--	----------

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Не дає змоги досягнути поставлених цілей державного регулювання, оскільки неможливо виконати норми Закону
Альтернатива 2	4	Дозволяє досягнути поставлених цілей та реалізувати норми Закону

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутні	Альтернатива 1 не є прийнятною, оскільки на відміну від альтернативи 2 не дає можливості досягнути цілей державного регулювання
Альтернатива 2	Прийняття цього регуляторного акта дасть змогу врегулювати питання щодо встановлення порядку організації і проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст шляхом: встановлення порядку призначення СПФМ особи, яка тимчасово	Фінансові витрати з боку державного органу та відповідно додаткові видатки бюджету відсутні	Є оптимальним способом досягнення цілей державного регулювання щодо: встановлення порядку організації і проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії здійснює Мін'юст; виконання Мін'юстом як суб'єктом державного

	<p>виконуватиме обов'язки відповідального працівника та перевірка її відповідності кваліфікаційним вимогам; встановлення порядку надання повідомлень про порушення у сфері запобігання та протидії, порядку їх розгляду; введення поняття «належна перевірка» та врегулювання процедури її проведення СПФМ;</p> <p>встановлення надійних джерел, які використовуватиме СПФМ при встановленні кінцевого бенефіціарного власника, визначення належності клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей тощо; визначення обставин, за яких СПФМ здійснюватиме посилені/спрощені заходи належної перевірки; встановлення порядку використання агентів та інформації щодо належної перевірки клієнта, отриманої від третіх осіб; встановлення порядку застосування у діяльності СПФМ ризик-орієнтованого підходу; встановлення порядку замороження/розмороження активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням тощо</p>		<p>фінансового моніторингу обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії, покладених на нього Законом</p>
--	--	--	---

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом регулювання, за допомогою якого передбачається розв'язати проблему, є прийняття проекту наказу та фактична реалізація його положень.

Прийняття регуляторного акта забезпечить встановлення вимог Мін'юсту до організації та проведення фінансового моніторингу СПФМ, державне регулювання і

нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснює Мін'юст, зокрема щодо: діяльності працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу; встановлення правил та програми проведення фінансового моніторингу; здійснення заходів належної перевірки; застосування ризик-орієнтованого підходу (належна система управління ризиками та оцінка ризиків); виявлення підозрілих фінансових операцій; встановлення порядку використання агентів та інформації щодо належної перевірки клієнта, отриманої від третіх осіб; встановлення порядку замороження/розмороження активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням; проведення внутрішніх перевірок тощо.

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в засобах масової інформації та на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

Ризиків впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Прийняття проєкту наказу не призведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

Очікувана шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Проведено розрахунок витрат на одного суб'єкта господарювання малого підприємництва (додаток 4 до Методики), який наведено у розділі III цього аналізу регуляторного впливу.

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання для суб'єктів малого підприємництва

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок адміністрування регулювання:

Міністерство юстиції України та територіальні органи Мін'юсту

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають	Оцінка кількості суб'єктів, що підпада-	Витрати на адміністрування регулювання (за рік), гривень*

господарювання малого підприємництва - за потреби окремо для суб'єктів малого та мікропідприємств)		відповідної категорії (заробітна плата)**	на одного суб'єкта	ють під дію процедури регулювання	
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	3 год	36,11 грн	1	188	20366,04
2. Підготовка та надсилання запиту** щодо надання СПФМ необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії	2 год	36,11 грн	1	188	13577,36
Разом за рік	X	X	X	188	33943,40
Сумарно за п'ять років	X	X	X	940	169717

* Витрати на адміністрування регулювання (за рік) можливі лише у випадку здійснення Мін'юстом або територіальними органами Мін'юсту відповідних заходів щодо нагляду за діяльністю СПФМ, передбачених Законом, одразу щодо всіх СПФМ, проте на практиці це не відбувається, оскільки нагляд здійснюється відповідно до затверджених планів перевірок СПФМ, а також за наявності певних факторів (звернень фізичних/юридичних осіб щодо дії СПФМ; порушень СПФМ законодавства; наявності у суб'єкта державного фінансового моніторингу підозр щодо неправомірної діяльності СПФМ тощо).

** Вартість однієї години робочого часу співробітника взято на підставі розміру мінімальної заробітної плати, визначеної Законом України «Про державний бюджет на 2021 рік», із розрахунком на одного штатного працівника - 36,11 грн/год.

*** Планові витрати часу на процедуру та вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії на підготовку та надсилання запиту щодо надання СПФМ необхідних документів/інформації/пояснень/аргументів, що належним чином підтверджують виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, а також витрати на адміністрування регулювання (за рік) можливі лише у випадку направлення Мін'юстом або територіальними органами Мін'юсту такого запиту СПФМ, водночас неможливо спрогнозувати кількість таких запитів, тому розрахунок є приблизним.

Прийняття та оприлюднення наказу в установленому порядку забезпечить доведення його вимог до СПФМ.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів.

Прийняття наказу не призведе до неочікуваних результатів і не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії є не обмежений у часі, оскільки Закон, на виконання вимог якого розроблено проєкт наказу, має необмежений строк дії.

Оскільки регуляторний акт є актом, що розроблений на виконання вимог Закону, у разі внесення змін до Закону регуляторний акт має бути приведений у відповідність до таких змін.

Термін набрання чинності регуляторного акта – відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозні значення показників результативності дії регуляторного акта будуть встановлюватися після набрання чинності актом.

Основними показниками результативності регуляторного акта є:

впровадження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України, зокрема, шляхом: встановлення вимог до діяльності працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу; встановлення правил та програми проведення фінансового моніторингу; здійснення заходів належної перевірки; застосування ризик-орієнтованого підходу (належна система управління ризиками та оцінка ризиків); виявлення підозрілих фінансових операцій; встановлення порядку використання агентів та інформації щодо належної перевірки клієнта, отриманої від третіх осіб; встановлення порядку замороження/розмороження активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням; проведення внутрішніх перевірок тощо;

кількість суб'єктів господарювання (СПФМ), на яких поширюватиметься дія акта.

Рівень поінформованості оцінюється як високий, оскільки СПФМ будуть поінформовані про основні положення регуляторного акта шляхом розміщення його на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання – 188 СПФМ.

Розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання у зв'язку з виконанням вимог регуляторного акта, наведено у розділі III цього аналізу регуляторного впливу.

Розмір надходжень до бюджету неможливо спрогнозувати.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись із застосуванням статистичного методу шляхом аналізу статистичних даних.

Міністерством юстиції України здійснюватимуться базове, повторне та періодичне відстеження результативності регуляторного акта у строки, встановлені статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Базове відстеження результативності наказу буде здійснюватися після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження планується здійснити через рік після набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

У разі виявлення нерегульованих та/або проблемних питань під час проведення аналізу показників дії цього акта такі питання будуть вирішені шляхом внесення відповідних змін.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства юстиції України

_____ 20__ року № _____

Положення
про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного
фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю
яких здійснює Міністерство юстиції України

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон) та визначає порядок організації і проведення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснює Мін'юст (далі – суб'єкти).

2. Це Положення поширюється на:

адвокатські бюро, адвокатські об'єднання та адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально; нотаріусів; суб'єктів господарювання, що надають юридичні послуги, з урахуванням особливостей діяльності таких суб'єктів, якщо вони беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію щодо:

купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла;

купівлі-продажу суб'єктів господарювання та корпоративних прав;

управління коштами, цінними паперами або іншими активами клієнта;

відкриття та/або управління банківським рахунком або рахунком у цінних паперах;

залучення коштів, необхідних для створення юридичних осіб та фондів, забезпечення їх діяльності або управління ними;

створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, фондами, трастами або іншими подібними правовими утвореннями;

осіб, які надають послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, якщо вони, зокрема, надають консультації

клієнту, беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами.

3. Терміни, що вживаються у цьому Положенні, застосовуються у значеннях, наведених у Законі.

4. Цим Положенням регулюються питання:
належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу;
діяльності працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу;
встановлення правил та програми проведення фінансового моніторингу;
здійснення заходів належної перевірки;
застосування ризик-орієнтованого підходу (належна система управління ризиками та оцінка ризиків);
виявлення підозрілих фінансових операцій;
проведення внутрішніх перевірок;
інші питання.

II. Належна організація та проведення первинного фінансового моніторингу

1. Суб'єкт зобов'язаний забезпечити належну організацію та проведення первинного фінансового моніторингу.

Метою належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу є:

1) виконання вимог законодавства України у сфері запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – у сфері запобігання та протидії);

2) можливість належним чином виявляти підозрілі фінансові операції (діяльність) та повідомляти про них Державну службу фінансового моніторингу (далі – Держфінмоніторинг);

3) запобігання використанню послуг суб'єкта для проведення клієнтами фінансових операцій з протиправною метою.

2. Суб'єкт з метою належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу вживає, зокрема, таких заходів:

1) призначає відповідального працівника суб'єкта згідно з вимогами законодавства у сфері запобігання та протидії на рівні керівництва суб'єкта;

2) створює (у разі необхідності) окремий структурний підрозділ у сфері запобігання та протидії, який очолює відповідальний працівник суб'єкта або який безпосередньо підпорядковується відповідальному працівникові суб'єкта;

3) розробляє критерії ризиків;

4) забезпечує функціонування системи управління ризиками;

5) розробляє та затверджує внутрішні документи суб'єкта з питань фінансового моніторингу в обов'язку, необхідному для ефективного функціонування первинного фінансового моніторингу та розуміння працівниками суб'єкта своїх обов'язків та повноважень у сфері запобігання та протидії;

6) забезпечує достатню інформованість та обізнаність керівника суб'єкта, відповідального працівника та інших працівників суб'єкта, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу щодо їхніх обов'язків у сфері запобігання та протидії, а також щодо притаманних ризик-профілю суб'єкта ризиків;

7) запроваджує та постійно вдосконалює внутрішній контроль з питань запобігання та протидії, зокрема забезпечує своєчасне виявлення внутрішніми перевітками або шляхом проведення незалежного аудиту проблемних питань та ознак неналежної системи управління ризиками;

8) забезпечує здійснення на постійній основі проведення навчальних заходів для усіх працівників суб'єкта, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу з метою розуміння ними покладених на них обов'язків та порядку дій;

9) забезпечує перевірку наявності бездоганної ділової репутації в усіх працівників суб'єкта, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу;

10) забезпечує своєчасне виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

11) розробляє та здійснює заходи з належної перевірки клієнта з метою розуміння суті діяльності клієнта, мети та очікуваного характеру ділових відносин з ним, що дає змогу суб'єкту бути впевненим, що фінансові операції клієнта відповідають наявній у суб'єкта інформації про нього, ризик-профіль, включаючи, у разі потреби, джерела походження його коштів/статків, підстави володіння/розпорядження ними (прав на них), встановлення кінцевого бенефіціарного власника для виявлення підозрілих фінансових операцій (діяльності);

12) зберігає всі документи, дані, інформацію (у тому числі відповідні звіти, дозволи, файли), що стосуються виконання суб'єктом обов'язків у сфері запобігання та протидії, протягом строків, визначених законодавством у сфері запобігання та протидії;

13) своєчасно та в повному обсязі надає на запити Мін'юсту, територіального органу Мін'юсту, Держфінмоніторингу необхідні документи/інформацію/пояснення/аргументи, що належним чином підтверджують виконання суб'єктом вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;

14) забезпечує розгляд проблемних та актуальних питань що стосуються належної організації та проведення первинного фінансового моніторингу.

3. Відповідальність за неналежну організацію та проведення первинного фінансового моніторингу несе керівник суб'єкта, а також відповідальний працівник суб'єкта.

4. Керівник суб'єкта, у визначений ним строк розглядає такі питання у сфері запобігання та протидії:

1) результатів моніторингу ділових відносин з клієнтами, за підсумками якого була виявлена підозріла діяльність клієнтів, та пропозицій щодо вжиття необхідних заходів стосовно таких клієнтів з метою мінімізації ризиків;

2) питань, пов'язаних із пропозиціями щодо відмови у встановленні/продовженні ділових відносин з клієнтами (у тому числі в разі встановлення клієнту неприйнятно високого рівня ризику);

3) проблемних питань, що виникають у суб'єкта під час проведення заходів з належної перевірки клієнта;

4) змін у законодавстві України у сфері запобігання та протидії та вжиття суб'єктом необхідних заходів у зв'язку із такими змінами (зокрема оновлення внутрішніх документів суб'єкта з питань фінансового моніторингу) із зазначенням строків вжиття таких заходів;

5) питань щодо проведення навчальних заходів для працівників суб'єкта;

6) проблемних питань, пов'язаних із встановленням ділових відносин з політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою, або інша особа, кінцевий бенефіціарний власник якої є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою, та/або їх обслуговуванням;

7) інших питань щодо виконання суб'єктом вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, які потребують розгляду.

5. Положення цього розділу застосовуються суб'єктами, з урахуванням особливостей власної діяльності.

III. Діяльність працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу

1. Положення цього розділу застосовуються суб'єктами, крім тих, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи (в тому числі, крім адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, нотаріусів та осіб, які надають юридичні послуги, послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами як фізичні особи-підприємці).

2. Працівник, відповідальний за проведення фінансового моніторингу (далі – відповідальний працівник), призначається керівником суб'єкта не пізніше п'яти робочих днів з дня встановлення ділових відносин з клієнтом, що передбачає участь суб'єкта у фінансових операціях, визначених частиною першою статті 10 Закону, а для суб'єктів зазначених у підпункті «е» пункту 7

частини другої статті 6 Закону, у фінансових операціях передбачених абзацом дев'ятим пункту 2 розділу I цього Положення.

Відповідальний працівник суб'єкта призначається за посадою на рівні керівництва суб'єкта і є незалежним у своїй діяльності щодо проведення фінансового моніторингу та підзвітним тільки керівнику суб'єкта.

Виконання повноважень відповідального працівника може бути покладено на керівника суб'єкта відповідним органом управління суб'єкта або засновником(ами).

3. Суб'єкт повідомляє Держфінмоніторинг відповідно до встановленого Кабінетом Міністрів України порядку про:

призначення відповідального працівника або особи, яка тимчасово виконує його обов'язки, – протягом трьох робочих днів з дня призначення;

звільнення відповідального працівника або особи, яка тимчасово виконувати його обов'язки, – протягом трьох робочих днів з дня звільнення;

зміну відомостей про відповідального працівника чи особу, яка тимчасово виконує його обов'язки – протягом трьох робочих днів з дня настання відповідних змін.

4. Відповідальний працівник є особою, на яку покладаються організація та координація діяльності з проведення суб'єктом фінансового моніторингу.

У разі незгоди відповідального працівника з вказівками керівника суб'єкта щодо проведення фінансового моніторингу відповідальний працівник може повідомити про це Мін'юст з письмовим викладенням своїх заперечень.

5. Відповідальний працівник повинен відповідати таким вимогам:

мати бездоганну ділову репутацію;

мати вищу освіту;

мати досвід роботи не менше одного року у сфері запобігання та протидії або у відповідній сфері діяльності суб'єкта.

Відповідальний працівник повинен знати законодавство та міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, володіти навичками щодо їх застосування в практичній діяльності.

6. Призначення відповідального працівника здійснюється після перевірки відповідності такого працівника вимогам, встановленим пунктом 5 цього розділу.

Перевірка відповідності відповідального працівника вимогам, встановленим пунктом 5 цього розділу, здійснюється керівником або особою, яка виконує його обов'язки, на підставі поданих ним оригіналів документів: паспорта, трудової книжки, документів про освіту та/або підвищення кваліфікації, довідки про відсутність судимості.

Такі документи або їх копії повинні зберігатись у суб'єктане менше п'яти років.

Відповідальність за достовірність наданої інформації та документів несе особа, що претендує бути відповідальним працівником.

У разі призначення відповідальним працівником керівника суб'єкта його перевірка здійснюється відповідним органом управління суб'єкта або засновником(ами).

Результати перевірки особи, що претендує бути відповідальним працівником оформлюються письмовим висновком, який підписується керівником суб'єкта або особою, яка здійснювала перевірку, або затверджується відповідним органом управління суб'єкта.

Призначення особи відповідальним працівником є свідченням успішної перевірки його відповідності кваліфікаційним вимогам.

7. Особа, вперше призначена на посаду відповідального працівника, повинна протягом трьох місяців з дня призначення пройти навчання в установленому законодавством порядку.

Відповідальний працівник зобов'язаний підвищувати кваліфікацію шляхом проходження навчання не менше одного разу на три роки на базі відповідного навчального закладу, що належить до сфери управління Держфінмоніторингу, та в інших навчальних закладах за погодженням із Держфінмоніторингом.

8. На час відсутності (відпустки, відрядження, хвороба) відповідального працівника або у разі неможливості виконання покладених на нього обов'язків призначається особа, яка тимчасово буде виконувати його обов'язки.

На таку особу поширюються права та обов'язки, встановлені для відповідального працівника.

Особа, яка тимчасово виконуватиме обов'язки відповідального працівника, повинна відповідати вимогам, встановленим пунктом 5 цього розділу, та пройти відповідно до внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу підготовку щодо виконання вимог Закону.

Перевірка відповідності особи, яка тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника, вимогам, установленим цим Положенням, здійснюється в порядку, встановленому пунктом 6 цього розділу.

9. У разі звільнення відповідального працівника керівник суб'єкта не пізніше п'яти робочих днів з дня після його звільнення призначає іншого відповідального працівника або особу яка тимчасово буде виконувати його обов'язки.

Допускається виконання обов'язків відповідального працівника особою, яка тимчасово виконує його обов'язки, у разі звільнення відповідального працівника протягом строку, який не повинен перевищувати двох місяців.

10. Відповідальний працівник здійснює свої повноваження відповідно до статті 9 Закону на підставі посадової інструкції, яка затверджується керівником суб'єкта або особою, яка виконує його обов'язки. Відповідальний працівник підтверджує підписом факт ознайомлення з посадовою інструкцією.

Повноваження (права) та обов'язки, функції та завдання відповідального працівника, передбачені законодавством, його відповідальність за порушення вимог законодавства визначаються посадовою інструкцією суб'єкта.

11. Інформування відповідальним працівником керівника суб'єкта про виявлені підозрілі фінансові операції та заходи, вжиті для реалізації норм законодавства у сфері запобігання та протидії, здійснюється не менше одного разу на місяць шляхом надання останньому інформації у письмовій довільній формі.

12. Ознайомлення керівника суб'єкта або особи, яка виконує його обов'язки, із наданою інформацією підтверджується підписом цієї особи.

13. Документи, наявність яких передбачена цим розділом, зберігаються не менше п'яти років з дня їх підписання (затвердження або погодження).

IV. Правила та програма проведення фінансового моніторингу

1. Положення цього розділу застосовуються суб'єктами, крім тих, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи (в тому числі, крім адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, нотаріусів та осіб, які надають юридичні послуги, послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами як фізичні особи-підприємці).

2. Суб'єкт з урахуванням вимог законодавства, результатів національної оцінки ризиків та оцінки ризиків, притаманних його діяльності, міжнародних стандартів у цій сфері, розробляє, впроваджує та оновлює внутрішні документи з питань фінансового моніторингу.

Внутрішні документи з питань фінансового моніторингу повинні містити процедури, достатні для забезпечення ефективного управління ризиками, а також для запобігання використанню послуг та продуктів суб'єкта для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

3. Правила фінансового моніторингу (далі – Правила) є внутрішнім документом суб'єкта, який визначає порядок вчинення дій працівниками суб'єкта щодо реалізації фінансового моніторингу та спрямований на недопущення використання суб'єкта з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

4. Програма проведення первинного фінансового моніторингу (далі – Програма) є окремим внутрішнім документом суб'єкта, який містить план організаційних заходів для проведення фінансового моніторингу.

5. Правила і Програма охоплюють специфіку проведення фінансового моніторингу за всіма напрямками діяльності суб'єкта, а також враховують особливості різних типів клієнтів та застосування суб'єктом ризик-орієнтованого підходу.

6. У новоствореному суб'єкті Правила і Програма розробляються відповідальним працівником та затверджуються керівником суб'єкта не пізніше дня проведення першої фінансової операції.

Суб'єкт здійснює оновлення Правил і Програми на постійній основі, але не пізніше трьох місяців із дня набрання чинності змінами до законодавства у сфері фінансового моніторингу або подій, що можуть вплинути на ризики легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

7. Правила принаймні мають складатися з таких окремих розділів:

опис внутрішньої системи фінансового моніторингу суб'єкта, який, зокрема, включає перелік посадових працівників суб'єкта, залучених до проведення фінансового моніторингу, механізм взаємодії між ними та відповідальним працівником, а також перелік прав та розподіл обов'язків між відповідальним працівником та іншими працівниками, які задіяні у проведенні фінансового моніторингу;

порядок постановки на облік (зняття з обліку) суб'єкта у Держфінмоніторингу;

порядок дій, який забезпечує здійснення заходів належної перевірки клієнта;

порядок виявлення суб'єктом розбіжностей між відомостями про кінцевого бенефіціарного власника, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, та інформацією, отриманою суб'єктом в результаті здійснення належної перевірки клієнта;

порядок визначення політично значущих осіб та порядок вжиття щодо них необхідних додаткових заходів;

порядок застосування ризик-орієнтованого підходу у діяльності суб'єкта, що включає: порядок оцінки та переоцінки ризик-профілю суб'єкта та ризик-профілю клієнта; вжиття належних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечать, моніторинг; контроль ризиків, з метою їх мінімізації;

критерії ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення;

порядок відмови від встановлення (підтримання) ділових відносин, у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, відмови від проведення фінансової операції;

порядок моніторингу фінансових операцій клієнта;

порядок забезпечення виявлення, зокрема з використанням засобів автоматизації, фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

порядок повідомлення Держфінмоніторингу про відмову від встановлення (підтримання) ділових відносин/проведення фінансової операції;

порядок виявлення, подання Держфінмоніторингу інформації про підозрілі фінансові операції, а також надання обґрунтованих висновків, копій документів та іншої інформації, на основі яких сформовано підозру, та додаткову інформацію;

порядок повідомлення Держфінмоніторингу про розбіжності між відомостями про кінцевих бенефіціарних власників клієнта, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, та інформацією про кінцевих бенефіціарних власників, отриманою суб'єктом в результаті здійснення належної перевірки клієнта;

порядок надання інформації на запит Держфінмоніторингу;

порядок забезпечення таємниці фінансового моніторингу;

порядок зберігання документів щодо належної перевірки клієнтів, оцінки та переоцінки ризиків, а також усіх документів, що стосуються проведення фінансової операції та ділових відносин з клієнтом;

порядок вчинення дій щодо направлення запитів до органів державної влади з метою виконання завдань, покладених на суб'єкта Законом;

порядок повідомлення керівника суб'єкта та/або відповідального працівника про порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, у тому числі без зазначення авторства (анонімно), із забезпеченням відповідних засобів;

порядок проведення внутрішніх перевірок діяльності суб'єкта на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;

порядок проведення навчальних заходів для працівників суб'єкта;

порядок ознайомлення працівників суб'єкта з внутрішніми документами суб'єкта.

8. Програма принаймні має містити такі заходи з відповідними строками їх виконання та визначенням осіб, які відповідають за їх виконання:

Призначення/звільнення відповідального працівника/призначення особи, яка тимчасово буде виконувати обов'язки відповідального працівника у разі його відсутності;

зміну відомостей про відповідального працівника/особу, яка тимчасово виконує його обов'язки;

розробка та затвердження посадової інструкції відповідального працівника;

розробка і оновлення Правил і Програми;

направлення інформації: пропризначення/звільнення відповідального працівника/призначення особи, яка тимчасово буде виконувати обов'язки відповідального працівника у разі його відсутності; зміну відомостей про відповідального працівника/особу, яка тимчасово виконує його обов'язки, до Держфінмоніторингу;

попередження працівників суб'єкта про відповідальність за порушення внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу та законодавства у сфері запобігання та протидії;

забезпечення підвищення кваліфікації відповідального працівника;

підготовка персоналу щодо виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії шляхом проведення освітньої та практичної роботи;

проведення внутрішніх перевірок суб'єкта (на предмет дотримання законодавства у сфері запобігання та протидії або незалежного аудиту своєї діяльності у цій сфері).

9. У разі наявності у суб'єкта філій, інших відокремлених підрозділів та дочірніх підприємств, які розташовані в державах, у яких рекомендації Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) не застосовуються або застосовуються недостатньою мірою, Правила передбачають проведення оцінки заходів запобігання та протидії, що здійснюються у таких державах. У разі коли здійснення зазначених заходів не дозволяється законодавством такої держави, суб'єкт зобов'язаний повідомити Мін'юст про відповідні запобіжні заходи, які суб'єкт буде вживати для мінімізації ризиків використання діяльності філій, інших відокремлених підрозділів та дочірніх компаній з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму чи фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Правила містять перелік запобіжних заходів спрямованих на здійснення посиленних заходів належної перевірки до встановлення ділових відносин з особами або компаніями таких держав; повідомлення Держфінмоніторингу про фінансові операції з клієнтами відповідних держав; попередження клієнтів про те, що операції з фізичними або юридичними особами, трастами або іншими подібними правовими утвореннями у відповідних державах можуть містити ризик легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму чи фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

V. Порядок надання повідомлень про порушення у сфері запобігання та протидії, порядок їх розгляду

1. Положення цього розділу застосовуються суб'єктами, крім тих, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи (в тому числі, крім адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, нотаріусів та осіб, які надають юридичні послуги, послуги щодо створення,

забезпечення діяльності або управління юридичними особами як фізичні особи-підприємці).

2. Суб'єкт може розробити та запровадити засоби комунікацій з метою інформування працівниками керівника та/або відповідального працівника суб'єкта про порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії (далі – повідомлення про порушення).

3. Процедури щодо повідомлення про порушення працівником суб'єкта мають містити:

1) порядок надання працівниками повідомлень (у тому числі з використанням засобів автоматизації (за наявності)) про порушення;

2) порядок отримання та розгляду керівником та/або відповідальним працівником суб'єкта повідомлень про порушення;

3) порядок забезпечення захисту працівників, які повідомили про порушення.

4. Порядок інформування має передбачати можливість надання повідомлень про порушення як анонімно, так і із зазначенням авторства.

5. Суб'єкт може передбачити різні способи отримання повідомлень про порушення, зокрема за допомогою листування (електронною поштою (e-mail), факсом, поштовим відправленням на адресу суб'єкта), телефонної «гарячої лінії», запиту на особистий прийом до керівника та/або відповідального працівника суб'єкта, заповнення форми на вебсайті суб'єкта, інших засобів.

6. Повідомлення про порушення може містити рекомендований мінімальний перелік відомостей, а саме:

1) дату/період проведення фінансових операцій;

2) валюту і суму кожної фінансової операції;

3) учасників фінансових операцій та їх роль;

4) фактичних вигодоодержувачів (у разі наявності інформації);

5) зміст фінансових операцій;

6) наявні ознаки легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення;

7) за яких обставин (засобів) виявлені фінансові операції;

8) посилання на положення нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії, що були порушені.

7. Суб'єкт має забезпечити ознайомлення працівників з наявними засобами та способами комунікацій суб'єкта для подання повідомлення про порушення.

8. Навчальні заходи, організовані суб'єктом мають містити частину, у якій роз'яснюється, що саме працівнику суб'єкта рекомендується зазначати в повідомленні про порушення в разі здійснення ним анонімного інформування.

9. Суб'єкт забезпечує захист працівників, які подали повідомлення про порушення. Суб'єкту заборонено: звільнення чи примушення до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності чи піддання іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація (переатестація), зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо), або піддання загрозі таких заходів впливу, у зв'язку з поданням працівником повідомлення про порушення.

VI. Забезпечення заходів належної перевірки

1. Суб'єкти при виконанні обов'язків щодо фінансових операцій, передбачених пунктом 1 частини першої статті 10 Закону, абзацу дев'ятого пункту 2 розділу I цього Положення, здійснюють належну перевірку клієнта за умов, передбачених частиною третьою статті 11 Закону, крім суб'єктів, які здійснюють свою діяльність без встановлення ділових відносин.

Суб'єкти, які здійснюють свою діяльність без встановлення ділових відносин, проводять належну перевірку у разі:

наявності підозри;

виникнення сумнівів у достовірності чи повноті раніше отриманих ідентифікаційних даних клієнта;

проведення разової фінансової операції, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 10 Закону, без встановлення ділових відносин з клієнтами, якщо сума фінансової операції дорівнює або перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 Закону.

2. Суб'єкт з урахуванням особливостей власної діяльності, зобов'язаний здійснювати кожен із заходів належної перевірки.

Обсяг дій при здійсненні кожного із заходів належної перевірки визначається суб'єктом з урахуванням ризик-профілю клієнта, зокрема рівня ризику, мети ділових відносин, суми здійснюваних операцій, регулярності або тривалості ділових відносин.

3. Належна перевірка клієнта здійснюється керівником або відповідальним працівником, або іншими працівниками суб'єкта, визначеними внутрішніми документами суб'єкта.

Суб'єкти, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи, здійснюють належну перевірку клієнта безпосередньо.

4. При проведенні належної перевірки клієнта суб'єкт складає анкету.

Анкета є внутрішнім документом суб'єкта, який заповнюється і підписується керівником або відповідальним працівником суб'єкта, або іншим

працівником суб'єкта, визначеним внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу, а у випадку здійснення діяльності одноособово – безпосередньо суб'єктом.

Анкета формується за результатами здійснення належної перевірки клієнта до проведення першої фінансової операції.

В анкеті за результатами проведення належної перевірки клієнтів має міститись перелік інформації, що наведено в додатках 1 - 4 до Положення.

Суб'єкт має право за потреби доповнювати анкету додатковими даними.

Суб'єкт вносить до анкети інформацію (дані), достовірність якої (яких) підтверджується наявними у суб'єкта відповідними документами (їх копіями), а також інформацію, отриману від клієнта, з офіційних, надійних та інших джерел.

Анкета має містити інформацію, отриману в результаті належної перевірки клієнта, достатню для подання до Держфінмоніторингу в установлених законодавством випадках повідомлення.

Анкета доповнюється новими або уточненими даними протягом 10 робочих днів за результатами вжитих суб'єктом заходів щодо актуалізації даних про клієнта. Такі дії здійснюються суб'єктам у разі встановлення з клієнтом ділових відносин.

5. Ідентифікація та верифікація клієнта (представника клієнта) здійснюються до встановлення ділових відносин, вчинення правочинів, проведення фінансової операції.

З метою неперешкоджання звичайній діловій практиці верифікація клієнта може здійснюватися за необхідності під час встановлення ділових відносин. У такому разі здійснення верифікації має бути завершено як найшвидше після першого контакту з клієнтом, за умови здійснення ефективного управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Фінансові операції з існуючими клієнтами (з якими встановлені ділові відносини), які раніше не були ідентифіковані, проводяться суб'єктом після здійснення ідентифікації таких клієнтів у встановленому порядку.

6. Суб'єкти, що виконують свої обов'язки без встановлення ділових відносин, здійснюють ідентифікацію та верифікацію клієнта (його представника) при кожному його зверненні.

Повторна ідентифікація та верифікація клієнта (його представника), який здійснював фінансову операцію без встановлення ділових відносин протягом року перед наступним зверненням та раніше був ідентифікований та верифікований згідно з вимогами закону, не є обов'язковою за умови відсутності у суб'єкта підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є не чинними (недійсними) та/або неактуальними.

Повторна ідентифікація та верифікація клієнта (його представника), з якими встановлені ділові відносини, не є обов'язковими, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону, за умови відсутності у суб'єкта підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є не чинними (недійсними) та/або неактуальними.

7. Суб'єкт зобов'язаний під час здійснення ідентифікації клієнта інформувати його про покладені на такого суб'єкта зобов'язання щодо обробки персональних даних для цілей запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Обробка персональних даних здійснюється суб'єктом без отримання згоди клієнта (суб'єкта персональних даних).

8. Суб'єкт під час здійснення ідентифікації отримує такі ідентифікаційні дані:

1) для фізичної особи – відомості, зазначені у пункті 1 частини восьмої та у пункті 1 частини дев'ятої статті 11 Закону;

2) для фізичної особи-підприємця – відомості, зазначені у пункті 2 частини восьмої статті 11 Закону;

3) для юридичної особи – відомості, зазначені у пункті 3 частини восьмої та у пункті 2 частини дев'ятої статті 11 Закону;

4) для трасту або іншого подібного правового утворення, що не є юридичними особами – відомості, зазначені у пункті 3 частини дев'ятої статті 11 Закону;

5) для органів державної влади України – повне найменування, місцезнаходження, реквізити розпорядчого акта (крім тих, що здійснюють діяльність на підставі законодавства України), на підставі якого створено юридичну особу (найменування, дата прийняття/підписання, номер розпорядчого акта), ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (далі – код за ЄДРПОУ), ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном;

6) для підприємств державної власності – повне найменування, місцезнаходження, реквізити розпорядчого акта, яким створено підприємство (найменування, дата прийняття/підписання, номер розпорядчого акта), код за ЄДРПОУ, ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном;

7) для міжнародної установи чи організації (її представництва), в яких бере участь Україна відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також міжнародних договорів України, що не підлягають ратифікації – дату укладення, номер, дату ратифікації Україною договору (за наявності); ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном на території України;

8) для представництв установ, органів, офісів або агентств Європейського Союзу – повне найменування; місцезнаходження; відомості про нормативний акт та/або договір, на підставі якого створено таку установу, орган, офіс або агентство; ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном на території України;

9) для дипломатичних представництв іноземних держав, акредитованих в Україні в установленому порядку – повне найменування; місцезнаходження на території України; відомості про документ, що підтверджує акредитацію на території України; ідентифікаційні дані осіб, які мають право розпоряджатися рахунками та/або майном на території України.

9. Якщо немає підозр щодо достовірності (чинності) документів та/або інформації, то суб'єкт може не здійснювати верифікацію одержаних від клієнта таких даних:

1) реквізити банку, в якому відкрито рахунок клієнту, та номер поточного рахунку;

2) місце проживання або місце перебування фізичної особи - резидента України (місце проживання або місце тимчасового перебування фізичної особи - нерезидента в Україні);

3) відомості про виконавчий орган (органи управління);

4) інша інформація, необхідна для з'ясування мети та характеру майбутніх ділових відносин, проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, встановлених суб'єктом на підставі офіційних документів та/або інформації, одержаної від клієнта (представника клієнта) та засвідченої ним, а також з інших офіційних та/або надійних джерел, якщо така інформація є відкритою.

10. Суб'єкт може здійснити ідентифікацію на підставі інформації, отриманої від клієнта (представника клієнта), або одночасно на підставі офіційних документів та/або інформації, отриманої суб'єктом з метою здійснення верифікації клієнта.

11. У разі якщо клієнт (особа) діє як представник іншої особи чи від імені або в інтересах іншої особи, суб'єкт зобов'язаний ідентифікувати також особу, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановити її кінцевого бенефіціарного власника або встановити вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією.

Суб'єкт отримує необхідні ідентифікаційні дані такої особи з офіційних документів (їх копій), зокрема довіреності, інформації, наданої та засвідченої представником, та з інших джерел.

У разі якщо особа діє як представник клієнта, суб'єкт повинен перевірити на підставі офіційних документів наявність у цієї особи відповідних повноважень, а також здійснити ідентифікацію та верифікацію такої особи.

Документи, видані на території іноземної держави, що підтверджують повноваження представника клієнта, мають бути легалізовані в установленому

порядку, якщо інше не передбачено законодавством або міжнародним договором України. Копії цих документів мають бути нотаріально засвідчені.

12. Суб'єкт встановлює такі дані щодо вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією:

1) для фізичної особи – прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, дату народження, країну громадянства та постійного місця проживання;

2) для юридичної особи – повне найменування, місцезнаходження, дату та орган реєстрації юридичної особи, дані, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників.

Суб'єкт встановлює вигодоодержувача на підставі документів та/або інформації, наданих особою, яка діє на користь або в інтересах вигодоодержувача, а також з інших джерел, якщо відповідна інформація є публічною (відкритою).

13. Суб'єкт відповідно до законодавства зобов'язаний на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел (якщо інше не передбачено Законом), здійснювати верифікацію.

Офіційні документи мають бути чинними (дійсними) на момент їх подання та включати всі необхідні ідентифікаційні дані.

Офіційними джерелами є автоматизовані інформаційні і довідкові системи, реєстри, бази та банки даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, а також відповідні органи іноземних держав та міжнародних, міжурядових організацій.

Надійними джерелами вважаються: офіційні засоби розкриття інформації (включаючи інтернет-сторінки) Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Національного банку України, Державної служби фінансового моніторингу, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, органів виконавчої влади України, органів місцевого самоврядування, а також відповідні інтернет-сторінки органів іноземних держав, міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення.

Копії (або копії-витяги, копія з копії) офіційних документів на підставі яких суб'єкт здійснив верифікацію клієнта (представника клієнта), засвідчуються суб'єктом, який має оглянути оригінал документа, проставити на копії (копії-витягу, копії з копії) відмітку «з оригіналом згідно», та скріпити її підписом та зазначити дату і час засвідчення.

У тому ж порядку суб'єкт оглядає копії (копії-витяги) офіційних документів та засвідчує копії з таких копій у разі, якщо верифікація клієнта (представника клієнта) здійснювалась на підставі копій документів, засвідчених нотаріально або органом, який видав документ, або будь-яким іншим органом, уповноваженим на їх офіційне засвідчення.

14. Суб'єкт здійснює верифікацію клієнта, що є суб'єктом господарювання, в частині ідентифікаційних даних, що стосуються його державної реєстрації, на підставі даних, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), зокрема, отриманих у вигляді безоплатного доступу через портал електронних сервісів.

Суб'єкт отримує установчі документи юридичної особи шляхом їх пошуку за кодом доступу, наданим/введеним представником клієнта або безпосереднього доступу.

Якщо в ЄДР немає установчих документів, то суб'єкт може отримати їх у порядку, визначеному пунктом 13 цього розділу.

15. З метою встановлення відомостей про виконавчий орган (органи управління) суб'єкт отримує назву органу та прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові осіб, які входять до складу такого органу. На підтвердження вказаних фактів суб'єктом витребовуються відповідні документи.

16. Суб'єкт для встановлення та верифікації особи кінцевого бенефіціарного власника клієнта, зокрема: витребує та отримує від клієнта - юридичної особи структуру власності такого клієнта, має право використовувати дані, що містяться в офіційних документах, офіційних та/або інших відкритих джерелах, зокрема в іноземних державних реєстрах, подібних до ЄДР, комерційних базах даних тощо. Суб'єкт також може використовувати інформацію, отриману від клієнта, уживаючи необхідних заходів із перевірки отриманої інформації за допомогою інших джерел.

Суб'єкт при встановленні кінцевого бенефіціарного власника клієнта не повинен покладатися виключно на ЄДР.

Суб'єкт має вжити належних заходів для перевірки достовірності інформації щодо кінцевого бенефіціарного власника та пересвідчитися, що він знає, хто є кінцевим бенефіціарним власником (за його наявності), здійснюючи обґрунтовані заходи для розуміння права власності (контролю) та структури власності.

17. Вимоги щодо встановлення кінцевого бенефіціарного власника суб'єкт виконує з використанням ризик-орієнтованого підходу, враховуючи виявлені критерії ризиків. Водночас обсяг дій суб'єкта зі збору необхідної інформації та глибина аналізу отриманої інформації мають бути пропорційні виявленим ризикам, зокрема складності структури власності юридичної особи. Суб'єкт має вжити належних заходів для перевірки достовірності інформації щодо кінцевого бенефіціарного власника та пересвідчитися, що він знає, хто є кінцевим бенефіціарним власником (за його наявності), здійснюючи обґрунтовані заходи для розуміння права власності (контролю) та структури власності.

18. При встановленні (розумінні) мети та характеру майбутніх ділових відносин або проведення фінансової операції, а також при проведенні на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, що здійснюються у процесі таких відносин, суб'єкт у випадках, встановлених Законом:

досліджує зміст діяльності клієнта;

оцінює фінансовий стан клієнта;

аналізує відповідність фінансових операцій клієнта зібраній інформації про такого клієнта, встановленим ризикам та специфіці його діяльності;

визначає належність клієнта або особи, яка діє від його імені, або кінцевого бенефіціарного власника клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей або осіб, пов'язаних з політично значущими особами;

встановлює мету ділових відносин клієнта із суб'єктом;

з'ясовує інформацію про наявність клієнта або особи, яка діє від його імені, кінцевого бенефіціарного власника клієнта в переліку осіб, пов'язаних із провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції.

Суб'єкт, що виконує свої обов'язки без встановлення ділових відносин, встановлює мету фінансової операції.

19. Суб'єкт, у випадках, встановлених Законом, проводить оцінку фінансового стану клієнта на підставі інформації, отриманої від клієнта (представника клієнта).

Суб'єкт для проведення оцінки фінансового стану клієнта може використовувати такі джерела інформації:

річну (квартальну, іншу) фінансову та/або податкову звітність юридичної особи та фізичної особи - підприємця (за наявності), що отримана суб'єктом безпосередньо від клієнта (баланс, витяги, що містять дані про прибутки та збитки господарської діяльності клієнта, податкова декларація з додатками);

фінансову звітність клієнта – юридичної особи, що оприлюднена відповідно до вимог законодавства;

іншу інформацію, яка отримана від клієнта, від третіх осіб, від державних органів, додаткову інформацію з інших джерел.

20. Суб'єкт зобов'язаний додатково під час належної перевірки здійснювати стосовно клієнтів, які (кінцеві бенефіціарні власники яких) є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з політично значущими особами, такі заходи:

1) мати належну систему управління ризиками з метою виявлення факту належності клієнта або кінцевого бенефіціарного власника клієнта до зазначеної категорії;

2) одержувати дозвіл керівника суб'єкта для встановлення (продовження) ділових відносин, проведення (без встановлення ділових відносин) фінансових операцій на суму, що дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 Закону (незалежно від того, проводиться така фінансова

операція одноразово чи як кілька фінансових операцій, що можуть бути пов'язані між собою);

3) вживати достатніх заходів з метою встановлення джерела статків (багатства) та джерела коштів, з якими пов'язані ділові відносини чи операції з такими особами;

4) здійснювати на постійній основі поглиблений моніторинг ділових відносин.

Обсяг дій суб'єкта щодо заходів, визначених підпунктами 2-4 цього пункту, має бути пропорційним ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом.

У разі якщо політично значуща особа перестала виконувати визначні публічні функції, суб'єкт зобов'язаний продовжувати не менше ніж протягом дванадцяти місяців враховувати її триваючі ризики та вживати заходів, визначених підпунктами 2-4 цього пункту, поки не переконається в тому, що такі ризики відсутні.

При цьому суб'єкт повинен враховувати ризики, що залишаються властивими політично значущій особі, зокрема:

рівень впливу, що особа може ще мати;

обсяг повноважень, якими вона була наділена;

зв'язок між минулими та чинними повноваженнями тощо.

21. Суб'єкт з метою визначення належності клієнта або кінцевого бенефіціарного власника клієнта до політично значущих осіб, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з політично значущими особами, зобов'язаний використовувати інформацію, надану клієнтом, а також інші джерела інформації, якщо рівень ризику ділових відносин (разової фінансової операції на значну суму) з клієнтом є вищим, ніж низький. Такими джерелами, зокрема, можуть бути:

бази даних сервіс-провайдерів, що надають безоплатно або платно інформаційні послуги;

публічні джерела даних у мережі Інтернет, в тому числі офіційні інтернет-представництва органів державної влади;

офіційні інтернет-представництва систем декларування доходів публічними особами, включаючи Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Проте суб'єкт повинен враховувати: якщо інформації про відповідну особу немає в окремій базі даних, це не є підтвердженням того, що особа не належить до категорії політично значущих осіб, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з політично значущими особами.

22. Суб'єкт встановлює джерела статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями політично значущих осіб, членів їх сімей та осіб, пов'язаних з політично значущими особами, з використанням ризик-орієнтованого підходу.

Суб'єкт для встановлення джерел статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, може використовувати інформацію, отриману від клієнта, з офіційних та надійних джерел, інформацію, що є в наявності у суб'єкта у зв'язку із зверненням клієнта у минулому.

23. З метою з'ясування інформації про наявність клієнта (кінцевих бенефіціарних власників клієнта) або особи, в інтересах якої діє клієнт, в переліку осіб, пов'язаних із провадженням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції, суб'єкт перевіряє актуальний Перелік осіб розміщений на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу.

24. Суб'єкт зобов'язаний здійснювати посилені заходи належної перевірки щодо клієнтів, ризик ділових відносин з якими (ризик фінансової операції без встановлення ділових відносин яких) є високим, а також відносно клієнтів, які є неприбутковими організаціями, у тому числі благодійними та релігійними.

Здійснення суб'єктом посилених заходів належної перевірки клієнта, зокрема передбачає витребування додаткової інформації щодо клієнта (зокрема, щодо керівників, кінцевих бенефіціарних власників та власників істотної участі, з'ясування причин та обставин використання клієнтом складної структури власності та/або реєстрації в певній державі (юрисдикції), отримання детальнішої інформації щодо мети та характеру встановлення ділових відносин (мети фінансової операції), зокрема, якщо клієнтом є нерезидент, пошук додаткової інформації, що надасть змогу скласти більш точний ризик-профіль клієнта, пошук додаткової інформації щодо кінцевого бенефіціарного власника з метою з'ясування відношення його до злочинної діяльності, збільшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин.

25. Суб'єкт з використанням ризик-орієнтованого підходу, у разі виявлення фінансових операцій (їх сукупності), які є незвично великими фінансовими операціями для клієнта відповідно до наявної в суб'єкта інформації про його фінансовий стан, суб'єкт має вжити заходів для з'ясування джерел коштів, пов'язаних із такими фінансовими операціями, достатніх для визначення наявності/відсутності в клієнта фінансових можливостей для здійснення таких фінансових операцій.

26. Джерелом походження коштів, пов'язаних з фінансовими операціями фізичної особи/фізичної особи-підприємця, може бути: заробітна плата (грошове забезпечення); гонорари та інші виплати згідно з цивільно-правовими правочинами; дохід від підприємницької або незалежної професійної діяльності; дохід від відчуження майна; дивіденди; проценти; роялті; страхові виплати; виграші (призи) в азартні ігри, виграші (призи) у лотерею чи в інші розіграші, у букмекерському парі, у парі тоталізатора; призи (виграші) у грошовій формі, одержані за перемогу та/або участь в аматорських спортивних змаганнях; благодійна допомога; пенсія; спадщина; подарунки; кошти,

отримані в позику (кредит); набуття права на знахідку або скарб; інші види доходів.

27. Документами, що можуть підтверджувати джерело коштів або джерело статків (багатства), можуть бути оригінали, копії, витяги, виписки: декларації про майновий стан і доходи (далі – декларація про доходи); декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру/декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або органу місцевого самоврядування, отриманої, зокрема з Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що формується та ведеться Національним агентством з питань запобігання корупції;

інші документи, що підтверджують джерела коштів та джерело статків фізичної особи.

Для встановлення джерела коштів суб'єктом може бути використана інформація надана клієнтом (представником клієнта) або одержана ним в установленому законодавством порядку від відповідного державного органу, про доходи, отримані у відповідному році.

Суб'єкт для встановлення джерел статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, може використовувати офіційні документи, публічну інформацію, інформацію, отриману від клієнта, інформацію, що є в наявності у суб'єкта у зв'язку із зверненням його у минулому.

28. Суб'єкт зобов'язаний, наскільки це можливо, проводити аналіз та вивчення підстав і цілей усіх фінансових операцій, що відповідають хоча б одній із таких ознак:

- є складними фінансовими операціями;
- є незвично великими фінансовими операціями;
- проведені у незвичний спосіб;
- не мають очевидної економічної чи законної мети.

Суб'єкт повинен підвищити ступінь і характер моніторингу ділових відносин з метою визначення, чи є такі фінансові операції або дії клієнта підозрілими.

29. Суб'єкт має право здійснювати спрощені заходи належної перевірки щодо клієнтів, ризик ділових відносин з якими (ризик фінансової операції без встановлення ділових відносин яких) є низьким, а також, зокрема, якщо клієнтом виступає:

орган державної влади, фонд соціального страхування, підприємство, що повністю перебуває в державній власності, міжнародна установа чи організація (їх представництво), в яких бере участь Україна відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також міжнародних договорів України, що не підлягають ратифікації;

установа, орган, офіс або агентство Європейського Союзу;
дипломатичне представництво іноземної держави, акредитоване в Україні
в установленому порядку;

клієнт, який є емітентом, що відповідно до законодавства або у зв'язку із здійсненням публічної пропозиції акцій чи у зв'язку із допуском його акцій до торгів зобов'язаний публічно розкривати відомості про кінцевих бенефіціарних власників, або є дочірнім підприємством чи представництвом такого емітента.

Суб'єкт зобов'язаний встановити ідентифікаційні дані, передбачені пунктом 8 цього розділу, у разі наявності в нього підозр щодо клієнтів, передбачених цим пунктом.

Положення, передбачені цим пунктом, не можуть бути застосовані в разі наявності у суб'єкта підозр.

30. Здійснення суб'єктом спрощених заходів належної перевірки клієнта, зокрема, передбачає скорочення строку здійснення перевірки особи клієнта, зменшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин та збору додаткової інформації щодо ділових відносин.

31. Суб'єкт зобов'язаний забезпечувати актуалізацію даних про клієнта, з яким встановлені ділові відносини отриманих при здійсненні належної перевірки:

1) не рідше одного разу на рік, якщо ризик ділових відносин з клієнтом є високим;

2) не рідше одного разу на два роки, якщо ризик ділових відносин з клієнтом є середнім;

3) не рідше одного разу на три роки – в інших випадках за умови відсутності підозр.

32. Суб'єкт зобов'язаний забезпечувати актуалізацію даних про клієнта, з яким встановлені ділові відносини, також у разі:

1) виявлення фактів наявності суттєвих змін у діяльності клієнта (зокрема в разі зміни кінцевого бенефіціарного власника, керівника, місцезнаходження юридичної особи, трасту, іншого подібного правового утворення, фізичної особи-підприємця);

2) закінчення строку (припинення) дії, втрати чинності чи визнання недійсними поданих документів;

3) втрати чинності/обміну ідентифікаційного документа клієнта (представника клієнта);

4) встановлення факту належності клієнта до політично значущої особи, членів її сім'ї або особи, пов'язаною з політично значущою особою, або іншої особи, кінцевий бенефіціарний власник якої є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою.

Така актуалізація здійснюється протягом трьох місяців з дня виявлення відповідного факту/настання відповідної події.

33. Суб'єкт актуалізує інформацію про клієнта, з яким встановлені ділові відносини, шляхом відповідного звернення до нього або може провести повторну належну перевірку клієнта при здійсненні клієнтом чергової фінансової операції.

Суб'єкт може визначати необхідність інформування клієнтом суб'єкта про настання суттєвих змін у його діяльності (іншої інформації, що надавалася клієнтом суб'єкту) та встановлювати процедуру отримання необхідних даних/інформації від клієнта (представника клієнта), зокрема шляхом установлення відповідних обов'язків у договорах про надання послуг.

34. Документи (у тому числі електронні), їх копії, записи, дані, інформацію щодо заходів, вжитих суб'єктом з метою виконання вимог у сфері запобігання та протидії, зокрема щодо здійснення належної перевірки клієнта (у тому числі ідентифікації та верифікації представника клієнта, встановлення його повноважень), а також осіб, яким суб'єктом було відмовлено у встановленні ділових відносин та/або проведенні фінансових операцій, а також усі документи, що стосуються ділових відносин (проведення фінансової операції) з клієнтом (включаючи ділову, зокрема внутрішню, кореспонденцію, листування, звіти, запити, результати будь-якого аналізу під час здійснення належної перевірки клієнта), зберігаються не менше п'яти років після припинення ділових відносин з клієнтом або завершення разової фінансової операції без встановлення ділових відносин з клієнтом.

Суб'єкт зберігає документи у спосіб, щоб оперативно надавати на запит Мінюсту, Держфінмоніторингу та в обсязі, достатньому для відновлення інформації щодо конкретних фінансових операцій, у тому числі у разі необхідності надання їх як докази у кримінальному провадженні.

35. Суб'єкт має право доручати агенту, за умови укладення письмового договору між суб'єктом та агентом, здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнтів (представників клієнтів).

Агенти здійснюють ідентифікацію та верифікацію клієнтів (представників клієнтів) суб'єкта в порядку, визначеному внутрішніми документами суб'єкта, з урахуванням вимог встановлених Законом та цим Положенням для суб'єкта.

Договорі, що укладається між суб'єктом та агентом, зокрема мають міститися такі положення:

1) обов'язок агента передати суб'єкту всю інформацію/документи (включаючи їх копії), що стосуються ідентифікації та верифікації клієнтів (представників клієнтів), здійснення ідентифікації та верифікації яких забезпечив такий агент;

2) порядок та строки надання агентом суб'єкту відповідної інформації та документів;

3) обов'язок агента забезпечити захист інформації з обмеженим доступом, у тому числі персональних даних клієнтів, та відповідальність агента за їх розголошення згідно із законодавством України;

4) обов'язок агента забезпечити технічну спроможність здійснення ним ідентифікації та верифікації на належному рівні (зокрема наявність комп'ютерної техніки, комунікаційних засобів тощо);

5) права сторін щодо відмови від співробітництва, у тому числі випадки, в яких суб'єкт має право розірвати договір в односторонньому порядку (зокрема у разі встановлення суб'єктом фактів подання агентом недостовірної або неповної інформації під час здійснення ним аналізу надійності агента).

36. Суб'єкт має право використовувати інформацію щодо ідентифікації, верифікації клієнтів, встановлення їх кінцевих бенефіціарних власників та вжиття заходів з верифікації їх особи, а також інформації щодо мети та характеру майбутніх ділових відносин (далі – інформація про клієнта), отриману від третьої особи.

Суб'єкт несе відповідальність за здійснення належної перевірки клієнта відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, незважаючи на використання/невикористання ним інформації про клієнта отриманої від третьої особи.

Суб'єкт може використовувати інформацію про клієнта, отриману від третьої особи за таких умов:

1) третьою особою, що надає інформацію про клієнта суб'єкту, є особа, яка:

є суб'єктом первинного фінансового моніторингу відповідно до вимог Закону;

підтримує ділові відносини з клієнтом, інформацію щодо якого надає суб'єкту, та здійснює заходи належної перевірки щодо такого клієнта, діючи від власного імені;

визначена суб'єктом надійною особою для співробітництва та використання інформації про клієнта.

2) суб'єкт має укладений із третьою особою договір, відповідно до якого третя особа зобов'язана:

надавати у визначені суб'єктом строки інформацію про клієнта;

надавати інформацію про клієнта суб'єкту, лише якщо належна перевірка клієнта була здійснена третьою особою від свого імені;

надавати на запит суб'єкта (за потреби) у визначені ним строки копії відповідних підтвердних документів щодо вжитих заходів належної перевірки клієнта;

забезпечити захист інформації з обмеженим доступом, персональних даних клієнтів та несе відповідальність за їх розголошення згідно із законом;

зберігати інформацію та документи щодо належної перевірки клієнта протягом строку, визначеного в пункті 18 частини другої статті 8 Закону.

Суб'єкт, використовуючи інформацію про клієнта від третьої особи, зобов'язаний отримати необхідну інформацію від третьої особи до встановлення ділових відносин (проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин) з клієнтом.

До прийняття рішення щодо співробітництва з відповідною третьою особою суб'єкт має здійснити попередній аналіз надійності такої особи в порядку, визначеному внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу суб'єкта. Метою такого аналізу є виявлення та оцінка суб'єктом ризиків, пов'язаних із майбутнім співробітництвом, а саме, можливістю суб'єкта виконувати законодавство у сфері запобігання та протидії, використовуючи результати належної перевірки клієнта третьої особи.

Суб'єкт під час здійснення аналізу має з'ясувати, чи була третя особа об'єктом застосування заходів впливу за порушення вимог щодо належної перевірки клієнта та/або порядку зберігання інформації з боку органу, що здійснює нагляд за її діяльністю у сфері запобігання та протидії, та чи була особа об'єктом розслідування з питань легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Суб'єкт за результатами здійсненого аналізу складає обґрунтований висновок щодо можливості співробітництва з відповідною третьою особою, ураховуючи виявлені ризики та їх прийнятність/неприйнятність для суб'єкта, що підписується відповідальним працівником суб'єкта. Дозвіл на співробітництво з третьою особою надає керівник суб'єкта шляхом накладення відповідної резолюції на висновок або шляхом прийняття відповідного рішення.

Суб'єкт документує факт отримання відповідної інформації від третьої особи та зберігає отримані дані, а також підтвердні документи/файли, в яких була отримана інформація, протягом строків, визначених Законом.

В документах щодо належної перевірки клієнта має бути зазначено про факт отримання відповідної інформації від третьої особи із зазначенням дати отримання відповідної інформації та найменування третьої особи, що надала відповідну інформацію.

37. Положення пунктів 35, 36 цього розділу не поширюються на суб'єктів, що провадять свою діяльність одноособово без утворення юридичної особи.

VII. Застосування ризик-орієнтованого підходу (належна система управління ризиками та оцінка ризиків)

1. Ризик-орієнтований підхід застосовується суб'єктом на безперервній основі та має забезпечувати визначення (виявлення), оцінку (переоцінку) наявних ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, які притаманні діяльності суб'єкта (ризик-профілю суб'єкта) та його клієнтам (ризик-профілю клієнта), а також передбачати вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх рівня.

2. Ризик-орієнтований підхід базується на:

1) оцінці ризик-профілю суб'єкта:

визначенні (виявленні), оцінці (переоцінці) всіх наявних та потенційних ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, які притаманні діяльності суб'єкта;

аналізі наявних заходів щодо управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію (зниження) таких ризиків;

2) оцінці ризик-профілю клієнта:

визначенні (виявленні), оцінці (переоцінці) всіх наявних та потенційних ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, які притаманні діяльності клієнта на етапі встановлення ділових відносин (проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин) або у процесі обслуговування;

аналізі наявних заходів щодо управління ризиками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію (зниження) таких ризиків на етапі встановлення ділових відносин (проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин) або у процесі обслуговування клієнта.

3. Суб'єкт, застосовуючи у своїй діяльності ризик-орієнтований підхід, зобов'язаний враховувати відповідні критерії ризику, зокрема, пов'язані з його клієнтами, географічним розташуванням держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів, видом послуг, що клієнт отримує від суб'єкта, способом надання (отримання) послуг.

4. Суб'єкт зобов'язаний здійснювати оцінку/переоцінку ризиків, у тому числі притаманних його діяльності, та у випадках, встановлених законом, документувати їх результати, а також підтримувати в актуальному стані інформацію щодо оцінки ризиків, притаманних його діяльності (ризик-профіль суб'єкта), та ризику своїх клієнтів таким чином, щоб бути здатним продемонструвати своє розуміння ризиків, що становлять для нього такі клієнти (ризик-профіль клієнтів).

5. Суб'єкт здійснює оцінку власного ризик-профілю із врахуванням специфіки своєї діяльності та таких ризиків:

характеру та масштабу діяльності суб'єкта;

послуг, що надаються суб'єктом клієнту;

видів клієнтів та їх ризик профілю;

географічного розташування суб'єкта, географічного розташування держави реєстрації клієнта або установи, через яку він здійснює передачу (отримання) активів;

способу надання (отримання) послуг;

інших значущих факторів пов'язаних з діяльністю суб'єкта.

6. При визначенні характеру та масштабу діяльності суб'єкта, враховується інформація щодо: виду його діяльності, наявності філій, інших відокремлених підрозділів та дочірніх компаній (відокремлених підрозділів) чи здійснення діяльності одноособово без утворення юридичної особи; строку здійснення професійної (господарської) діяльності тощо.

7. Суб'єкт, аналізуючи ризики легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення своїх послуг може враховувати особливість і можливість їх використання, зокрема:

цільове використання послуги: чи дозволяє послуга суб'єкта маскувати незаконне походження коштів, передавати кошти для фінансування терористичної діяльності, сприяти приховуванню реальних кінцевих отримувачів тих чи інших послуг; чи можуть вони використовуватися клієнтом від імені третіх осіб; чи можуть бути цікавими для фіктивних компаній;

цільовий сегмент для реалізації послуги: види клієнтів, які найбільше/найчастіше використовують ту чи іншу послугу.

8. При аналізі, географічних критеріїв ризику враховується місцезнаходження самого суб'єкта та географія надання суб'єктом своїх послуг.

9. Суб'єкт за результатами проведеного аналізу має право визначити (за потреби) і прописати у своїх внутрішніх документах з питань фінансового моніторингу встановлені заборони/обмеження у своїй діяльності (щодо окремих видів діяльності та/або залучення окремих типів клієнтів на обслуговування).

Суб'єкт, приймаючи відповідні ризики, має враховувати наявність у нього ефективних заходів з управління ними, зокрема наявність необхідних ресурсів, наявність та характер заходів впливу, які були до нього застосовані за порушення законодавства у сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Суб'єкт враховує результати оцінки власного ризик-профілю під час розроблення критеріїв ризику для оцінки ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами та заходів з управління ризиками.

10. Критерії ризику для оцінки ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами визначаються суб'єктом самостійно з урахуванням критеріїв ризиків, встановлених Міністерством фінансів України, типологічних досліджень у сфері запобігання та протидії, підготовлені Держфінмоніторингом та оприлюднені ним на своєму вебсайті, результатів національної оцінки ризиків, а також рекомендації Мін'юсту.

Вагомість кожного критерію ризику, що впливає на оцінку ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, залежить від масштабу діяльності суб'єкта, складності, місця та характеру і обсягу наданих послуг, проведених дій тощо.

Виходячи зі своєї індивідуальної практики та суджень, суб'єкт повинен незалежно оцінити вагомість кожного критерію ризику.

Суб'єкт визначає пріоритетність/значущість розроблених критеріїв ризику, враховуючи можливі наслідки/вплив таких ризиків, та встановлює їм вагомість впливу для здійснення подальшої оцінки рівня ризику.

11. Суб'єкт здійснює оцінку ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами до встановлення ділових відносин із клієнтом/проведення фінансової операції без установаження ділових відносин.

12. Суб'єкт здійснює оцінку ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтами з урахуванням розроблених ним критеріїв ризиків, мети ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), суми здійснюваних операцій, регулярності або тривалості ділових відносин.

13. Шкала для класифікації рівнів ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин) обов'язково має містити низький, середній, високий та неприйнятно високий рівні ризику.

14. За результатами аналізу інформації, отриманої під час проведення належної перевірки клієнта, рівень ризику клієнта може бути змінений.

15. Суб'єкт самостійно визначає та відображає у внутрішніх документах з питань фінансового моніторингу:

порядок оцінки ризику;

спосіб документування результатів оцінки (переоцінки) ризику;

особливості моніторингу та аналізу фінансових операцій клієнтів залежно від встановленого їм рівня ризику;

періодичність перегляду встановленого щодо клієнта рівня ризику.

Суб'єкт може у своїх внутрішніх документах з питань фінансового моніторингу визначати та відображати, крім зазначених вище, додаткові

положення щодо проведення суб'єктом оцінки ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

16. Результати оцінки (переоцінки) ризику клієнта відображаються суб'єктом в анкеті (іншому документі) клієнта, а також у разі необхідності зазначається дата встановлення/зміни ризиків.

17. Суб'єкт визначає перелік та обсяг необхідних до вжиття заходів для ефективного управління ризиками, які, зокрема, включають:

1) розподіл обов'язків та відповідальності між працівниками суб'єкта і постійний внутрішній контроль;

2) попередній аналіз нових послуг суб'єкта з метою виявлення притаманних їм потенційних ризиків;

3) впровадження диверсифікованого підходу з отримання дозволу на встановлення (продовження) ділових відносин (проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин) із клієнтом, застосовуючи ризик-орієнтований підхід (за принципом: вищий ризик – вищий за посадою уповноважений працівник суб'єкта надає свій дозвіл, уключаючи керівників суб'єкта);

4) отримання додаткового дозволу уповноваженого працівника суб'єкта/керівника суб'єкта на проведення окремих фінансових операцій із високим рівнем ризику в рамках встановлених ділових відносин;

5) здійснення заходів належної перевірки клієнтів (включно з посиленнями за потреби), з отриманням додаткової необхідної інформації для розуміння змісту діяльності клієнта та/або суті фінансової операції;

6) підвищення ступеня і характеру моніторингу ділових відносин із клієнтами високого рівня ризику;

7) регулярне та об'єктивне інформування керівництва суб'єкта про виявлені ризики та заходи з управління такими ризиками;

8) забезпечення розуміння працівниками суб'єкта своїх обов'язків у сфері запобігання та протидії, у тому числі шляхом проведення навчальних заходів.

Положення цього пункту не поширюється на суб'єктів, що здійснюють свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи (в тому числі, крім адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, нотаріусів та осіб, які надають юридичні послуги, послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами як фізичні особи-підприємці).

18. Суб'єкт вживає заходи для підтримання в актуальному стані (включно зі здійсненням переоцінки рівня ризику за потреби):

1) власного ризик-профілю – у разі зміни бізнес-моделі, впровадження нових послуг, що істотно відрізняються від існуючих з огляду на притаманні їм ризики, але не рідше одного разу на рік;

2) ризик-профілю клієнта:

під час здійснення заходів щодо актуалізації даних про клієнта;

у разі виявлення нових притаманних діловим відносинам із клієнтом критеріїв ризику – не пізніше п'ятнадцятого дня місяця, наступного за місяцем, у якому було виявлено новий критерій ризику.

Положення цього пункту не поширюються на суб'єктів, які здійснюють фінансові операції без встановлення ділових відносин.

19. Ознаками неналежної системи управління ризиками є:

1) неналежне здійснення комплексної оцінки/переоцінки ризиків суб'єкта, включно з притаманними його діяльності (ризик-профілю суб'єкта), документування їх результатів, заходів із моніторингу, контролю ризиків та підтримання ризик-профілю суб'єкта в актуальному стані для мінімізації використання послуг суб'єкта з метою відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення;

2) нездійснення належної перевірки клієнтів, неналежне здійснення оцінки/переоцінки ризику ділових відносин (фінансових операцій без установлення ділових відносин) із клієнтами (ризик-профілів клієнтів), документування їх результатів, заходів із моніторингу, контролю ризиків та підтримання ризик-профілів клієнтів суб'єкта в актуальному стані для мінімізації використання послуг суб'єкта з метою відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення;

3) неналежне застосування ризик-орієнтованого підходу, що полягає в неналежному розумінні суб'єктом ризиків відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, на які наражає його клієнт, невжиття пропорційних виявленим ризикам ефективних заходів щодо їх мінімізації (спрощених заходів належної перевірки для клієнтів із низьким ризиком та посиленних заходів належної перевірки для клієнтів із високим ризиком), відсутність багаторівневої ризик-орієнтованої процедури погодження ділових відносин із клієнтами;

4) відсутність дієвих інструментів для запобігання/унеможливлення багаторазового, у великих обсягах проведення клієнтами фінансових операцій (діяльності), щодо яких є підозри у використанні суб'єкта для відмивання (легалізації) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення чи вчинення іншого злочину, зокрема моніторингу ділових відносин із клієнтами та фінансових операцій клієнтів, що здійснюються у процесі таких ділових відносин або без встановлення ділових відносин;

5) відсутність ефективного внутрішнього контролю з питань фінансового моніторингу;

6) відсутність належної системи виявлення політично значущих осіб, членів їх сім'ї та пов'язаних з ними осіб, юридичних осіб, у яких кінцевими бенефіціарними власниками є зазначені особи, що призвело до невжиття

належним чином суб'єктом щодо них додаткових заходів, визначених законодавством;

7) відсутність належної системи виявлення кінцевих бенефіціарних власників клієнтів-юридичних осіб;

8) незабезпечення суб'єктом належного документування дій працівників суб'єкта та фіксації подій, пов'язаних із здійсненням фінансового моніторингу.

VIII. Виявлення підозрілих фінансових операцій

1. Суб'єкт повинен виявляти підозрілі фінансові операції (діяльність) незалежно від рівня ризику ділових відносин з клієнтом (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин).

2. Фінансові операції або спроба їх проведення незалежно від суми, на яку вони проводяться, вважаються підозрілими, якщо суб'єкт має підтверджену обґрунтованими висновками, документами та іншою інформацією, на основі яких сформовано обґрунтовану підозру або має достатні підстави для підозри, що фінансова операція є результатом злочинної або фіктивної діяльності, або пов'язана чи стосується фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

3. При визначенні того, чи є підозрілою фінансова операція або діяльність, суб'єкт враховує типологічні дослідження, підготовлені Держфінмоніторингом та оприлюднені ним на своєму вебсайті, а також рекомендації Мін'юсту.

4. Виявлення підозрілих фінансових операцій, здійснюється відповідальним працівником або іншими працівниками суб'єкта, визначеними у внутрішніх документах з питань фінансового моніторингу.

Суб'єкти, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи, забезпечують виявлення підозрілих фінансових операцій, безпосередньо.

5. Виявлення підозрілих фінансових операцій, здійснюється до початку, у процесі, у день виникнення підозри, після їх проведення або під час спроби їх проведення чи після відмови клієнта від їх проведення.

6. У разі виявлення підозрілої фінансової операції, яка підлягає фінансовому моніторингу, працівник суб'єкта, що її виявив, невідкладно інформує про це відповідального працівника суб'єкта. Відповідальний працівник суб'єкта перевіряє зазначену інформацію та у випадках, передбачених Законом, забезпечує її реєстрацію та повідомляє Держфінмоніторинг, а також надає обґрунтовані висновки, копії документів та іншу інформацію, на основі яких сформовано підозру.

Суб'єкт, що провадить свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи, у разі виявлення підозрілої фінансової операції, яка підлягає фінансовому моніторингу вчиняє дії передбачені абзацом першим цього пункту самостійно.

Обґрунтовані висновки, які надаються щодо підозрілої(их) фінансової(их) операції(й) (діяльності), повинні ґрунтуватися на розумінні своєї підозри та інших обставин, фактів, подій, що призвели до виникнення такої підозри.

7. Заходи, спрямовані на віднесення операції до підозрілої повинні включати:

1) аналіз фінансової операції (належність осіб, що беруть участь в фінансовій операції, до юридичних або фізичних осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або щодо яких застосовано міжнародні санкції; належність до осіб, що мають високий/неприйнятно високий ризик; форма та спосіб розрахунку, предмет фінансової операції тощо);

2) з'ясування суті та мети здійснення фінансової операції;

3) проведення аналізу відповідності фінансових операцій, що проводяться клієнтом, наявній інформації про клієнта, зміст його діяльності та фінансовий стан з метою виявлення підозрілих фінансових операцій;

4) здійснення управління ризиками, пов'язаними із запровадженням чи використанням нових та існуючих інформаційних продуктів, ділової практики або технологій, у тому числі таких, що забезпечують проведення фінансових операцій без безпосереднього контакту з клієнтом;

5) інші необхідні заходи.

8. Суб'єкт зобов'язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин, у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, відмовитися від проведення фінансової операції у разі:

якщо здійснення ідентифікації та/або верифікації клієнта, а також встановлення даних, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників, є неможливим або якщо у суб'єкта виникає сумнів стосовно того, що особа виступає від власного імені;

встановлення клієнту неприйнятно високого ризику або ненадання клієнтом необхідних для здійснення належної перевірки клієнта документів чи відомостей;

подання клієнтом чи його представником суб'єкту недостовірної інформації або подання інформації з метою введення в оману суб'єкта;

якщо здійснення ідентифікації особи, від імені або в інтересах якої проводиться фінансова операція, та встановлення її кінцевого бенефіціарного власника або встановлення вигодоодержувача (вигодонабувача) за фінансовою операцією є неможливим.

Суб'єкт має право відмовитися від проведення підозрілої фінансової операції.

У зазначених випадках, суб'єкт зобов'язаний протягом одного робочого дня, але не пізніше наступного робочого дня з дня відмови, повідомити

Держфінмоніторинг про спроби проведення фінансових операцій та про осіб, які мають або мали намір встановити ділові відносини та/або провести фінансові операції, або з якими розірвано ділові відносини та про фінансові операції, в проведенні яких було відмовлено.

ІХ. Порядок замороження/розмороження активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням

1. Суб'єкт відповідно до частини першої статті 22 Закону зобов'язаний негайно, без попереднього повідомлення клієнта (особи), заморозити активи, пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.

2. Суб'єкт здійснює розмороження активів у строки та лише у випадках, визначених частиною четвертою статті 22 Закону.

3. Рішення суб'єкта щодо замороження/розмороження активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням оформлюються розпорядчими документами.

Такі розпорядчі документи готуються відповідальним працівником суб'єкта та підписуються керівником суб'єкта або особою, яка виконує його обов'язки, а у випадку здійснення діяльності одноособово – безпосередньо суб'єктом, та повинні містити, зокрема:

1) дату та час прийняття рішення та його суть (розмороження або замороження);

2) наявні ідентифікаційні дані особи, активи якої заморожуються/розморожуються;

3) реквізити запису особи, активи якої заморожуються/розморожуються, в переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності: номер, дата внесення, джерело внесення (якщо особа, активи якої заморожуються/розморожуються, є особою з переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності);

4) інформацію щодо ділових відносин із клієнтом (за наявності): дата встановлення ділових відносин, суми/вартості заморожених/розморожених активів на них (інформація зазначається щодо відкритих на дату замороження/розмороження активів); номери та дати укладення договорів щодо надання послуг, види активів, що є предметом таких договорів, та суми/вартості, на які вони укладені (за наявності);

5) інформацію щодо фінансових операцій з активами: найменування, номер і дату первинного документа; дату ініціювання фінансової операції;

6) дату замороження активів;

7) підстави розмороження активів (для випадків розмороження);

8) зв'язок особи, активи якої заморожені (були заморожені), з особою з переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності (якщо особа, активи якої заморожуються, не є особою з переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності);

9) підпис відповідального працівника/суб'єкта, що здійснює діяльність одноособово.

Такі розпорядчі документи зберігаються суб'єктом протягом п'яти років з моменту замороження/розмороження активів.

4. У разі замороження активів суб'єкт зобов'язаний негайно інформувати Держфінмоніторинг та Службу безпеки України.

5. Суб'єкт зобов'язаний негайно розморозити активи:

1) не пізніше наступного робочого дня з дня виключення особи чи організації з переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності;

2) не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від Служби безпеки України інформації про те, що особа чи організація, яка має таке саме або схоже ім'я (найменування), як і особа чи організація, включена до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності, та активи якої стали об'єктом замороження, за результатами перевірки не є включеною до зазначеного переліку.

У разі розмороження активів суб'єкт не пізніше наступного робочого дня з дня розмороження активів інформує Держфінмоніторинг та Службу безпеки України.

6. Повідомлення про замороження/розмороження активів подається суб'єктом:

1) Держфінмоніторингу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

2) Службі безпеки України шляхом надсилання листа-повідомлення в порядку, що забезпечує її гарантовану доставку та конфіденційність.

Повідомлення подається до Держфінмоніторингу та Служби безпеки України з дотриманням заходів, що унеможливають неконтрольований доступ до інформації або документів під час їх доставки.

Суб'єкт повинен упевнитись, що надіслані повідомлення отримані Держфінмоніторингом та Службою безпеки України не пізніше наступного робочого дня з дня відправлення.

7. У листі-повідомленні про замороження/розмороження активів, що підписується відповідальним працівником/суб'єктом, що здійснює діяльність одноособово із зазначенням власного імені та прізвища, мають містити, зокрема, такі відомості:

найменування суб'єкта; код за ЄДРПОУ; контактний телефон відповідального працівника; електронна пошта для зворотного

зв'язку; номер, дата внесення, джерело внесення (якщо особа, активи якої заморожені/розморожені, є особою з переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності); прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи, активи якої заморожені/розморожені; наявні ідентифікаційні дані особи; додаткова інформація (за наявності), зокрема щодо зв'язку особи, активи якої заморожені (були заморожені), з особою з переліку терористів (якщо особа, активи якої заморожені/розморожені, не є особою, включеною до переліку терористів); дата й час замороження/розмороження активів; підстава для замороження/розмороження активів; вид активу; сума заморожених/розморожених активів; дата встановлення ділових відносин з клієнтом, вид та сума активів пов'язаних з такими відносинами (за наявності); інформація щодо фінансових операцій з активами терористів (за наявності): найменування, номер і дата первинного документа; дата ініціювання фінансової операції; дата замороження активів; додаткова інформація (за наявності); додатки (за наявності).

Х. Проведення внутрішніх перевірок незалежного аудиту

1. Положення цього розділу застосовуються суб'єктами, крім тих, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи (в тому числі, крім адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, нотаріусів та осіб, які надають юридичні послуги, послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами як фізичні особи-підприємці).

2. Внутрішня перевірка діяльності суб'єкта на предмет дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення здійснюється не рідше одного разу на рік.

3. Перевірка здійснюється за рішенням керівника суб'єкта або особи, яка виконує його обов'язки, та оформляється розпорядчим документом. Строк проведення перевірки, питання перевірки та особи, що здійснюватимуть перевірку визначаються в розпорядчому документі.

4. Питання перевірки охоплюють:

1) відповідність Правил і Програми вимогам законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

2) виконання заходів, передбачених Програмою;

3) дотримання вимог Правил;

4) виконання заходів, передбачених відповідною програмою навчання;

5) відповідність оцінки ризику критеріям ризику, визначеним Міністерством фінансів України;

б) дотримання працівниками вимог щодо зберігання документів з питань фінансового моніторингу.

Керівник суб'єкта або особа, яка виконує його обов'язки, має право включати додаткові питання відповідно до діяльності суб'єкта, які підлягають перевірці.

5. За результатами перевірки складається акт, який підписують(є) особи (особа), які (яка) здійснювали (здійснювала) перевірку. В акті зазначаються висновки та у разі необхідності пропозиції щодо усунення недоліків, виявлених за результатами перевірки.

Акт перевірки після його підписання надається керівнику суб'єкта для інформування та вжиття в разі потреби заходів реагування.

Ознайомлення керівника суб'єкта з актом перевірки підтверджується його підписом.

6. Суб'єкт може замовити незалежний аудит своєї діяльності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення аудиторю (аудиторській фірмі), що включений (включена) до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності Аудиторської палати України.

7. Акт перевірки або аудиторський висновок зберігаються у суб'єкта протягом п'яти років з дати проведення перевірки чи аудиту.

XI. Підготовка персоналу суб'єкта щодо виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії

1. Положення цього розділу застосовуються суб'єктами, крім тих, які провадять свою діяльність одноособово, без утворення юридичної особи (в тому числі, крім адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, нотаріусів та осіб, які надають юридичні послуги, послуги щодо створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами як фізичні особи-підприємці).

2. Для забезпечення належного рівня підготовки персоналу з питань проведення фінансового моніторингу відповідальний працівник суб'єкта здійснює підготовку персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, шляхом проведення освітньої та практичної роботи.

3. Усі працівники суб'єкта, які беруть участь у здійсненні або у забезпеченні здійснення фінансової операції, повинні ознайомитися з

Правилами та Програмою, а також брати участь у відповідних навчальних заняттях.

4. Проведення освітньої та практичної роботи з працівниками суб'єкта, здійснюється шляхом їх ознайомлення:

із законодавством та міжнародними стандартами з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

з внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу;

із засобами і прийомами необхідними для проведення належної перевірки клієнта;

з порядком використання ризик-орієнтованого підходу для управління ризиками щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення, в тому числі проведення практичних занять щодо здійснення ними оцінки ризиків, з урахуванням встановлених критеріїв ризику.

**Директор Департаменту
приватного права**

Олена ФЕРЕНС